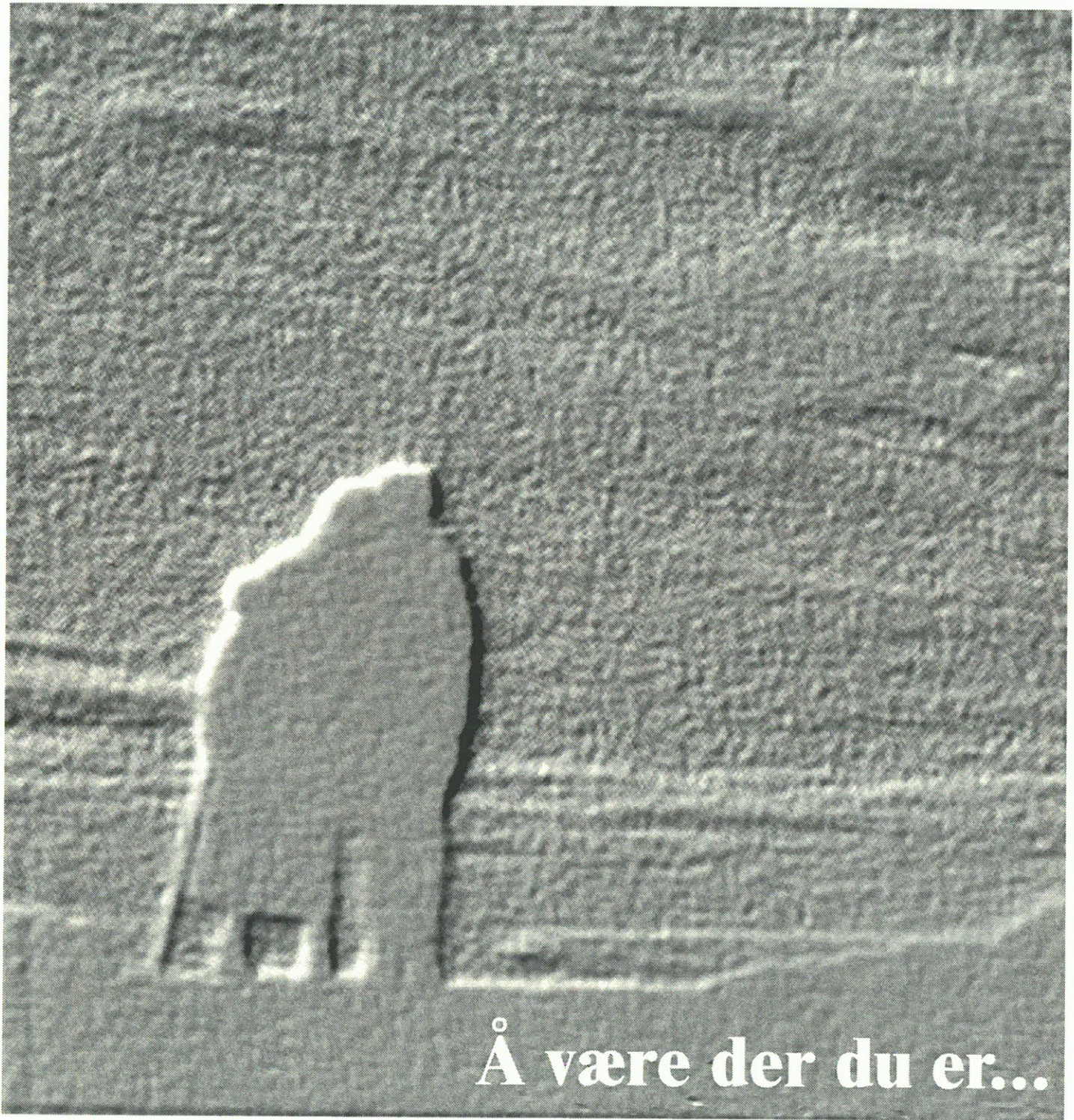

foko-nytt (9) 2/2000

Å være der du er...

**Forum for
opplæring
innenfor
kriminalomsorgen**
Norsk underavdeling av EPEA

**EUROPEAN
PRISON
EDUCATION
ASSOCIATION**

LEDERENS HJØRNE

Kjære FOKO-venner

Det er blitt september allerede og vi nærmer oss årets seminar. Jeg håper å møte så mange som mulig av dere, bedre etterutdanning finnes ikke!

Dere kan også risikere å bli faglig inspirert, og det er noe å ta med seg når novembertåka legger seg over anstaltene. Det ble jeg på seminar sist!

Jeg var så heldig å få være med på seminaret der forskerne som skal evaluere fengselsundervisningens forskjellige sider, presenterte seg og sine prosjekt.

For det første satt jeg og tenkte at jeg er heldig som jobber i dette feltet, og for et spennende arbeid jeg har. Det er ikke noen dårlige tanker å bli fylt med etter 14 år!

For det andre ble jeg også klar over at den «spisskompetanse» vi har ervervet oss er unik og må verdsettes. Vi må selvfølgelig ikke bli selvgode, men av og til må vi tørre å si til oss selv at våre erfaringer er viktige og sentrale.

Jeg stiller nå med store forventninger til de forskjellige prosjektene, men det som ble helt klart for meg er at det er i syntesen mellom forskere og brukere, altså blant annet oss, det kan skje noe spennende.

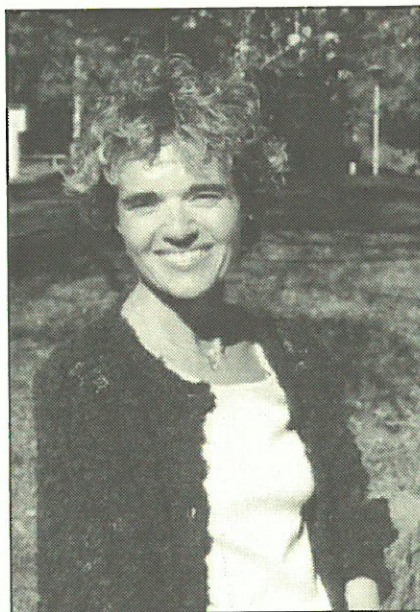
Sier igjen til de institusjoner som er tatt ut: Ta pent i mot forskergruppen!

De er helt avhengig av oss for at dette skal bli vellykket og gi oss ny kunnskap.

Vi har også forhåpninger og er meget spente på høstens Statsbudsjett. Etter Lundeutvalgets klare konklusjoner må vi håpe på at våre framtidige budsjett automatisk blir pris- og lønnsjustert. Det er en paradoksal situasjon å være i at jo større lønnsbortsett lærerne gjør, jo dårligere blir det for elevene. Det vil si vi får færre timer å dele ut for samme kronebeløpet. Dette er ikke å leve med!

Som sagt gleder jeg meg til å treffe dere på Voksenåsen den 26. oktober, men før det, ha noen gode arbeidsomme uker.

Ingunn E. Kleivan

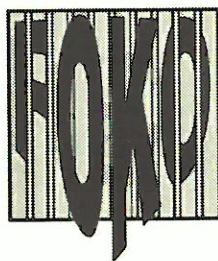

Innhold foko-nytt 2/2000

Lederens hjørne.....	2
Organisasjonsside.....	3
Evaluering av fengselsundervisninga. v/Torfinn Langelid.....	4-5
Jessheim videregående skole avd. Ullersmo landsfengsel.....	6-9
Fängelseutbildarkonferens 2000 v/Bjørn O.Andersen.....	10-11
Styrking av oppfølgingsarbei. v/Torfinn Langelid.....	12-13
Boktips.....	13
Samtalegrupper om vold!.....	
v/Tor Arne Markussen.....	14-15
Film i Fokus.....	16
Brev til statsrådene.....	17
EPEA Bulletin.....	18-19
Rekommendasjon nr R (89) 12.....	20

Styret i FOKO 1999/2000

Leder Ingunn E. Kleivan	Rud vgs, avd. Ila landsfengsel
Nestleder Kay H Sudland	Berg kretsfengsel
Sekretær Torfinn Langelid	Statens Utdanningskontor i Hordaland
Kasserer Jon Erik Rønning	Jessheim vgs, avd. Ullersmo landsfengsel
Inform.ansvarlig Leif Lyngstad	Klosterskogen vgs, avd. Skien kretsfengsel
Vararepresentanter:	
1. Randi Binz	Grønland Voksenoppl.senter
2. Anne Marit Thorsrud	KIF - Oslo sentrum

Foko-nytt (9) 2/2000
Utgiver:

**Forum for
opplæring
innenfor
kriminalomsorgen**
Norsk underavdeling av EPEA

Ansvarlig:

Leif Lyngstad

KVS/Skien kretsfengsel,
Boks 2720 Kjørbekk, 3702 Skien
E-mail: klostfeng@online.no
Telefon: 35 90 05 24, telefaks: 35 90 05 28

Vel møtt til seminar!

Seminarprogrammet er i boks. Vi synes i all beskjedenhet at det favner rimelig vidt, samtidig som det tar opp sentrale problemstillinger. Som dere ser vil vi få en spennende fokusering på holdninger og verdier i kriminalomsorgen ved professor Guttorm Fløistad.

Samarbeid skole – arbeidsdrift

og ny informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) får også bred plass på seminaret. Så venner og etternølere: meld dere på!!

Fortsatt god høst!

Galluper strømmer på med den ene fantastiske målingen etter den andre. Folket slutter opp om Fremskrittspartiet, og alle skal få mer til eget forbruk, bedre helse, og lykkelig alderdom! Mindre avgift på bensin, mer straff og selvfølgelig kraftige kutt i tilskuddet til opplæring innenfor kriminalomsorgen. Innsattes behov for positive impulser, økt kompetanse og bedre kognitive ferdigheter betyr åpenbart lite. Men de skal løslates, skal de ikke?

Fortsatt god høst!

www.foko.no

Styret jobber med å sette opp egen internettside for FOKO. Ha litt tålmodighet med oss, men rundt seminartider bør den være på plass. Vi har tidligere oppfordret dere til å komme med innspill til FOKO-NYTT, og nå ber vi dere bidra med innspill til web-design og linker-for en bedre netthverdag.

LLy

Tilrådingar frå Lundeutvalet

Våren 2000 sette KUF ned eit utval leda av utdanningsdirektør Kjellbjørg Lunde som skulle gå gjennom fire øyemerke tilskot til kommunesektoren. Utvalet leverte innstillinga si 25.juli 2000, og der heiter det m.a.: "...sidan 1994 har dei øyemerkte tilskotta til kommunesektoren (60-postane) i hovudsak ikkje blitt justert for pris- og lønnsauke. Utan ei slik justering vil ei vidareføring av nivået på løyvinga i realiteten vere ein reduksjon av løyvinga med konsekvensar for aktivitet og kvalitet på tenestene." Når det gjeld dette området, har utvalet følgjande tilråding: " Utvalet understrekar det statlege ansvaret for opplæring innanfor kriminalomsorga. Når fylkeskommunane utfører tenester for staten, bør dei få full kompensasjon. Avtalen mellom staten og fylkeskommunane inneber 100 prosent finansiering av tenestene på dette området. Dette medfører at aktiviteten går ned når tilskottet går ned. Ein nedgang i aktiviteten er ikkje i tråd med Stortinget sine intensjonar på området. Utvalet rår derfor til at kapittel 231 post 61 blir unnateke frå den manglande pris- og lønnsauken på 60-postane som har vore vanleg dei seinare åra. Fleirtalet, alle unnateke medlemmet Båtsvik, tilrår at dersom det ikkje blir gitt eit slik unntak, bør tilskottet overførast til ein 21-post. Staten kjøper sjølve undervisningstenesta av fylkeskommunane, og plassering på ein 21-post vil gjere det statlege ansvaret tydeleg og sikre "forutsigbare og trygge rammevilkår".

PROGRAM FOKO-SEMINARET 2000

VOKSENÅSEN HOTELL, HOLMENKOLLEN, OSLO

26. – 28. OKTOBER 2000

TORSdag 26.10:

Kl 1500 – 1510

Kl 1510 – 1530

Kl 1540 – 1610

Kl 1610 – 1640

Kl 1640 – 1800

Kl 1830

Kl 1930

Åpning v/Ingunn E. Kleivan

Opplæring innenfor kriminalomsorgen

v/Sigvald Oppebøen Hansen, KUF-komiteen

Evaluerings av fengselsundervisninga.

Bakgrunn for arbeidet v/Torfinn Langelid,

Statens utdanningskontor i Hordaland

Kaffe/te. Registrering

Presentasjon av prosjektplaner v/Einar M.

Skaalvik Pedagogisk Institutt, NTNU

"Vorspiel" i grupper

Middag

FREDag 27.10

Kl 0800 – 0900

Kl 0900 – 1100

Frokost

Kompetanseoppbygging i fengsel gjennom samarbeid mellom arbeidsdrift og skole.

Korte innledninger

v/Erling Eri, Berg kretsfengsel

v/Bjørn Andersen, Jessheim vgs, avd.

Ullersmo landsfengsel

Parallele sesjoner med konkrete eksempler

på samarbeid mellom skole og arbeidsdrift

fra Åsane vgs/Bergen landsfengsel

Rud vgs/Ila landsfengsel

Kaffe/te

Kl 1100 – 1130

Kl 1130 – 1215

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

(IKT) i opplæringa og sikkerhetsmessige

forhold v/repr. fra Justisdepartementet

IKT – nye læringsarenaer for elever i

fengsel/oppfølgingsklasser. Sosialisering

og ny kompetanse v/Andreas Lund,

Universitetet i Oslo

Lunsj

Kl 1300 – 1430

Kl 1430 – 1600

Andreas Lund fortsetter

Kl 1600 – 1630

Kaffe/te

Kl 1630 – 1800/1830

Årsmøte i FOKO

Kl 1930

Festmiddag

LØRDag 28.10

Kl 0800 – 0900

Kl 0900 – 1300

Frokost

Holdninger og verdier i kriminalomsorgen

v/Guttorm Fløistad, Universitetet i Oslo

Kaffe/te. Utsjekking

Kl 1030 – 1100

Kl 1300 – 1330

Evaluerings. Oppsummering

Kl 1330 – 1430

Lunsj. Avreise.

EVALUERING AV FENGSELSUNDERVISNINGA

v/rådgjevar Torfinn Langelid, Statens utdanningskontor i Hordaland

Innleiing

Kyrkje-, utdannings- og forskingsdepartementet og Statens utdanningskontor i Hordaland tildelte for kort tid sidan midlar til fire forskingsmiljø som har fått i oppdrag å gjennomføre ei forskingsbasert evaluering av fengselsundervisninga.

Under handsaminga av budsjettet hausten 1997 gjekk Kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteen mellom anna inn for

«...Komiteen viser til NOU 1992:19 «Opplæring i norske fengsler - kompetanse og livsmestring og ber om at Regjeringa tar initiativ til ei forskingsbasert evaluering omkring fengselsundervisninga sin rolle og kva slags tiltak som kan styrke dette området av kriminalomsorga»

(Budsjett-innst. S. Nr. 12 - 1997-98, s.33)

Stortinget vedtok under handsaminga av statsbudsjettet for 1998 følgjande framlegg:

«Stortinget ber Regjeringa ta initiativ til ei forskningsbasert evaluering av fengselsundervisninga.»
(Romertallsvedtak X.)

Skoleverket tok over ansvaret for undervisningsverksemda i fengsla i 1969. Burtsett frå Skaalvik/Stenby si evaluering av skolen i Trondheim kretsfengsel i slutten av syttiåra, har vi ikkje hatt nokon forskingsbasert evaluering av denne opplæringa.

Stortinget har bede om ei forskingsbasert evaluering. Det vil seia ei evaluering på grunnlag av forskingsmessig kompetanse, metodikk og basert på eit teoretisk grunnlag. KUF/SU-H vil dessutan at evalueringa av fengselsundervisninga skal føre til vidareutvikling av området. Det betyr at arbeidet skal kunne gje forskarmiljøa sikrere kunnskapar og auka innsikt på området og ha eit handlingsretta perspektiv. Siktemålet må vera å gi KUF/SU-H og brukarar som skolar, fylkeskommunar, utdanningskontor, kriminalomsorg og andre betre kompetanse i arbeidet.

Område og problemstillingar

Utgangspunktet for evalueringa er kyrkje-, utdannings- og forskingskomiteens ønske om ei evaluering omkring fengselsundervisninga si rolle og kva slags tiltak som kan styrkje dette området av

kriminalomsorgen. I tillegg er det i denne samanhengen turvande å sjå nærmare på ressursbruk og utnyttingskapasitet.

Det er elles vist til dei europeiske tilrådingane om opplæring i fengsel som må inngå som bakgrunn i evalueringa. Resultatet av evalueringa må kunne vurderast opp mot ein eller fleire av dei europeiske tilrådingane.

Evalueringa tar for seg treområder/nivå:

1. Systemnivå.

Innanfor dei respektive systema fengsel og skole vil dei einiskilde institusjonane ha ulik karakter og innhald. Evalueringa må prøve å få fram variasjonane i dette biletet. Vi ønskjer under dette punktet å få ein omtale og ei vurdering av; målsettinga for skolen og fengslet, fengslet som rammefaktor for skoleverket, etatsamarbeid internt og eksternt, vektlegging av undervisningstilbod i forhold til dei andre tilboda.

2. Det pedagogiske opplegget.

Ei målsetting med opplæringstilboda i fengsel og oppfølgingsklasser må vera å møte elevane sine behov for opplæring, om tilboda går inn i institusjonen si samla opplæringspakke og om tilboda samsvarar med behova på arbeidsmarknaden. I tillegg er vi opptatt av å få meir innsyn i læringsmiljøet: Kva slags metodar som blir nytta i opplæringa og ei vurdering av kva metodar som er mest tenlege for varig læring. Vi er også interessert i å få vurdert: Det pedagogiske opplegget i forhold til fangebefolkningen/elevens alder, kjønn og behov; tilboda, innhald og målsetting i høve til dei innsette sin bakgrunn og motivasjon; innhaldet i opplæringa; metodar og læringsmiljø; oppfølging og vidareutdanning etter avslutta soning; likeverdige undervisningstilbod for kvinner og menn; ressursbruk; det pedagogiske opplegget i forhold til arbeidsmarknaden og det ordinære skoleverk

3. Individnivå.

Vi har god kunnskap om ulike sider av fangebefolkninga som alder, kjønn, sosial bakgrunn, kriminalitetstypar m.m. I evalueringa er vi opptatt å få fram den innsette sin bakgrunn og føresetnader og den betydninga opplæring har for den enkelte innsette/elev. I tillegg er det av interesse å få fram føresetnader og motivasjon for vidare utvikling.

Gjennom tildelingane har SU-H lagt vekt på som ein føresetnad, at alle tre områda er dekkja. Problemstillingane gir signal om kva ein ser som viktig å få evaluert.

Organisering av evalueringa

Frå KUF/SU-H si side er det mellom anna viktig å få til ei evaluering som kan ivareta ulike innfallsvinklar og metodar når det gjeld dette området. Det vil difor vera aktuelt med fleire typer kompetanse i arbeidet med evalueringa. Ved tildeling av oppdrag er det difor lagt vekt på at forskingsmiljø med ulik fagleg bakgrunn skal delta i evalueringa.

Prosjektorganisering

A. Statens utdanningskontor i Hordaland.

Statens utdanningskontor i Hordaland vil ha ansvaret for administrasjon og samordning av forskingsprosjektet.

B. Oppfølgingsgruppe

Oppfølgingsgruppa har tett kontakt med forskingsmiljøa og er eit forum der ein skal gje råd til oppdragsgjevar når det gjeld utforming av sjølve oppdraget, og der ein med jamne mellomrom drøftar opplegg og gjennomføring. Oppfølgingsgruppa har representantar frå forskarmiljø (som ikkje har evalueringsansvar), og frå skolane, fylkeskommunen, KRÅD, kriminalomsorgen og KUF er med som observatør i Oppfølgingsgruppa.

Oversyn over forskingsmiljø som har fått støtte og kort samandrag av prosjektplanane:

1. Pedagogisk Institutt - NTNU, Trondheim (Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse) og Norsk voksenpedagogisk institutt (NVI), Trondheim

Evalueringsoppdraget blir lagt administrativt til NTNU.

a) Prosjekttittel er

«Evaluering av fengselsundervisninga. Undervisning og opplæring av kortidsansatte».

b) Område og problemstillingar

Fleirtalet av innsette i norske fengsel sonar i kretsfengsel og har relativt kort soningstid. I dette prosjektet ønskjer forskarane primært å fokusere på innsette med soningstid på under eitt år. Den korte soningstida kombinert med at soninga startar på ulike tidspunkt i skoleåret

utgjør spesielle vilkår for undervisning i fengsel samanlikna med tradisjonell skolegang.

Prosjektet vil kartlegge og analysere føremålet med opplæringa, innhaldet i tilboda og arbeidsformene. Kartlegginga føregår i form av intervju og observasjon. Analysene vil vidare relatere seg til problemstillingar der føremål, innhald og arbeidsformer må sjåast i samanheng. Det er også viktig å analysere spørsmål om, i kva grad og på kva måte undervisninga i fengslet (organisering og arbeidsformer) er tilpassa dei innsette sin alder, utdanningsbakgrunn og erfaringar i og utanfor arbeidslivet.

Kombinert med analysene av det pedagogiske opplegget vil det bli fokusert på enkelte sider ved systemnivå. Konsentrasjonen vil her ligge på internt og eksternt etatsamarbeid med tanke på førebuing til frigjevinga. Dersom det blir tid og rom for det, vil analysene på systemnivå også inkludere arbeidsdrifta i fengsel. Ein tenkjer her særleg på i kva grad arbeidsdrifta er organisert med tanke på utnytte arbeidsdrifta i ein kompetansegejvande samanheng. Dette prosjektet tar også sikte på å analysere kor viktig opplæringa i fengslet er for dei innsette. Under fengselsopphaldet vil behov, motivasjon, interesse og ønske om utdanning, forventningar og framtidsplanar bli undersøkt. Ei oppfølging etter avslutta fengselsopphald vil ta for seg utviklinga dei 6 første månadene etter frigjevinga.

2. Institutt for Kriminologi - Universitetet i Oslo

a) Prosjekttittel er a)

«**Evaluering av fengselsundervisning for kvinnelege fangar**» og b)

«**Evaluering av fengselsundervisning for innvandrere**».

b) Område og problemstillingar for prosjekt a) «**Evaluering av fengselsundervisning for kvinnelege fangar**»: Målet med undervisning kan vera fleirsidig; det kan vera å gje yrkesutdanning som kan gjera det lettare å få arbeid etter avslutta soning, det kan vera at den innsette skal læra for å læra, undervisning kan også vera eit mål i seg sjølv. Prosjektet vil vidare sjå på lover og reglar som regulerer undervisninga i fengsel. Sentrale problemstillingar vil mellom anna vera å få eit oversyn over kvinnene som sit i fengsel, korleis undervisningstilboda for kvinner er i fengsel, i kva grad tilboda blir nytta, kva rolle undervisning og opplæring spelar i høve til ulike soningsformer, tiltak og program, og i høve til arbeid. Vidare vil det vera viktig å undersøkje i kva grad undervisningstilboda er avhengig av omsynet til tryggingstiltak og kontroll og kva slags innverknad fangesamfunnet har når det

gjeld den innsette sitt forhold til undervisningstilboda i fengsla.

c) Område og problemstillingar for prosjekt b) «**Evaluering av fengselsundervisning for innvandrere**».

Evalueringa vil sjå nærmare på kva rolle undervisning og opplæring har for mannlege utanlandske statsborgarar og norske statsborgarar med innvandrarbakgrunn som sonar i norske fengsel i dag. Hovudproblemstilling og utgangspunkt vil vera: «*Hvilke eventuelle begrensninger eller motiveringer er knyttet opp til disse fangenes deltakelse i opplæring og undervisning i fengsel?*»

Evalueringa vil mellom anna drøfte omgrepet innvandrarar, soningsvilkåra for innvandrarar, innvandrarar som følgjer fengselsundervisning, norskundervisning i fengsel etc. Evalueringa vil gå inn på felles tema knytta direkte til undervisning og opplæring for utlendingar og norske statsborgarar med innvandrarbakgrunn og tema som er spesielle for dei to gruppene.

Evalueringa vil også gå inn på andre områder som; gjennomføring av straffa, framtidsplan og kontaktperson i fengslet, undervisning i høve til arbeid og løn, undervisning i forhold til programverksemda i fengsel, undervisning i høve til tryggleik og kontrolltiltak, undervisning i høve til overføringar, undervisning i høve til disiplinærtiltak og refs, undervisning i høve til fangesamfunnet, læraren og undervisningssituasjonen, undervisning i høve til frigjeving.

3. Senter for samfunnsforskning (Sefos) - Universitetet i Bergen

a) Prosjekttittel er «**Undervisning og opplæring i det moderne fengsel: Danning eller disiplinering?**»

b) Område og problemstillingar

Dette prosjektet har som siktemål å studere sider ved undervisnings- og opplæringsverksemda i to forskjellige norske fengsel. Målsetjinga med studien er å få auka kunnskap om korleis utdanning og opplæring fungerer innanfor fengselssystemet sine rammer, det vil seia innanfor ein institusjonell kontekst som vektlegg straff på den eine sida og hjelp/rehabilitering på den andre sida. Denne institusjonelle konteksten stiller undervisning av innsette andsynes store utfordringar fordi fagområdet pedagogikk også har ein tosidig kvalitet. På den eine sida er faget del av dei sosiale reguleringsmekanismer i samfunnet, på den andre sida kan det hevdast at faget også anerkjenner utviklingspotensialet i mennesket. På denne bakgrunnen ønskjer prosjektet å undersøke i kva grad og på kva måte opplæring og undervisning i fengslet aukar den innsette sin kapasitet for livsmeistring.

Prosjektet vil undersøke samspelet mellom dei ulike systema for rehabilitering i fengsla, mellom ordninga for 1) progresjonssoning 2) programverksemda 3) arbeidsdrifta og 4) opplæringa. Ein reknar med at desse tiltaka byggjer på litt ulike modellar for å kombinere hjelp og straff, disiplin og utdanning. Evalueringa tar sikte på å opparbeide og vidareutvikle kunnskap om korleis vilkåra for å utvikle evna til sjølvforvaltning er med i heile prosessen for dom og soningsstart, via opplæring i og utanfor fengslet under soninga og etter frigjeving ved oppfølging utanfor fengslet.

4. Institutt for praktisk pedagogikk - Universitetet i Bergen

a) Prosjekttittel er «**Evaluering av fengselsundervisninga med vekt på systemnivået og opplæring i forhold til fengslets totale virksamhet**».

b) Område og problemstillingar

Prosjektplanen er opptatt av å vurdere korleis fengselsundervisninga fungerer som eit element i arbeidet med å lette tilbakføringa til samfunnet. Det er fleire «system» som har ansvar for fengselsundervisninga. Nokre av desse «systema» har definert sine mål for verksemda. I denne samanhengen er dei sentrale fengselsstyresmakterne og skolestyresmakterne sine målsetjingar av stor verdi. I denne samanhengen blir det viktig å kartlegge og omtale:

- Korleis sentrale representantar for dei ulike systema (bl.a. JD, KUF, regionale og lokale fengsels- og skolestyresmakter) opplever styresmaktenes signal om fengselsundervisninga.

- Korleis dei som har ansvaret for å gjennomføre opplegga, primært lærarane, men også den lokale skole- og fengselsleiing, opplever signala frå styresmaktenes

Utval

Utvalet av skolar, institusjonar og andre aktørar er pr. dato ikkje heilt klart. Dei som blir med i utvalet, vil få nærmare informasjon før sommarferien.

Økonomi

Samla budsjett for evalueringsoppdraget er på om lag 7 millionar kroner. Evalueringa tek til våren 2000 og blir avslutta våren 2003.

Avslutning

Utdanningskontoret ser svært positivt på den forskningsbaserte evalueringa som no så vidt har kome i gang. Vi reknar med at vi gjennom denne evalueringa vil få ny kunnskap på systemnivå, på det pedagogiske opplegget og på individnivå slik at evalueringa kan føre til justering og endring av opplæringstilboda og oppfølgingsarbeidet til beste for den enkelte og for samfunnet.

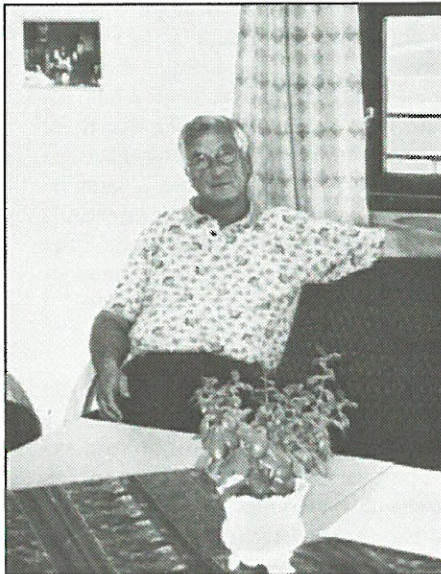
Jessheim videregående skole

AVD. ULLERSMO LANDSFENGSEL

Det er mange måter å presentere skole i fengsel på. Vanligst er det kanskje å velge et pedagogisk eller organisatorisk ståsted. Men skolen i fengslet er også en arbeidsplass for lærere og elever. Vi har valgt å la disse gruppene komme til med sine personlige og subjektive opplevelser. Med omtanke har vi valgt ut to representanter for lærer – og elevgruppa som ikke er kjent for å være spyttlikkende værhaner, men som tidvis kan oppleves som påståelige og kverulantiske. Kanskje har de ikke alltid vært mors beste barn og svigermors drøm? Vi lar dem slippe til:

SKOLEAVDELINGEN VED ULLERSMO LANDSFENGSEL

Av Shajid, elev

Sjefen sjøl, Bjørn Andersen, slapper av på lærerværelset et kort øyeblikk.

Fengselet ble tatt i bruk i 1970 og avløste det gamle Botsfengselet i Oslo. Det har totalt plass til 180 innsatte, men gjennomsnittsbetallet vil være en del lavere. Inne på fengselsområdet ligger i alt 6 bygninger. En av de bygningene er et skolebygg. Inneholdende 5 lesesal, 6 klasserom, 2 lærerværelser, 1 kontor for undervisningsledere, røykerom for innsatte og et rom for ikke røykere. Samt kjøkken. Skoleinspektør er Bjørn Andersen som har egen kontor. Han er pappa for oss elevene. Så det sier nok om han.

Skolen ved Ullersmo landsfengsel er en avdeling av Jessheim videregående skole. Det undervises ca. 30 timer pr. uke.

Fengslet har også et bibliotek med lærebøker, ordbøker og andre oppslagsverk.

Skolens rådgiver er Jon Erik Rønning som er med å tilrettelegger undervisning for oss elevene.

Skolen har 9 lærere og 50 skole elever. Det undervises i ungdomsskole, videregående allmen fag, selvstudie i alle fag. De som ikke leser på dagtid kan arbeide med brevkurs og studere på sine rom i fritiden. Frimerker til brev vedr. undervisning og vanlig skolemateriell betales og holdes av anstalten.

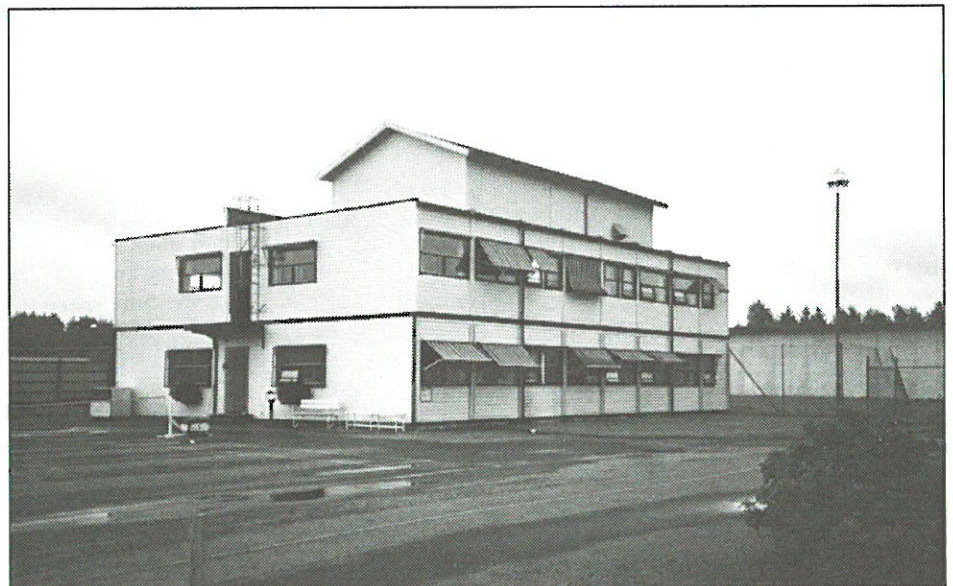
Skolen har undervisning i data med eget datarom med i alt 15 datamaskiner pluss at det er datamaskiner i alle

studierom. Skolen er også behjelpelig med å låne bort datamaskiner til de elevene som ikke har egne datamaskiner på cella. Skolen har også 5 bærbare PC til utlån til elevene. Skolen gir også mulighet til at elevene kan gå inn på Internett med tilsyn av lærer.

Elevene gis mulighet til å ta eksamener i alle fag. I fjor var det en elev som tok grunnfag i psykologi og flere andre tok eksamener i andre universitetsfag, pluss eksamener i ungdomsskole og videregående. For oss innsatte er det svært viktig at vi kan bruke soningstiden til noe som vi kan ha glede av etter løslatelse. Dette for å bedre vår fremtid.

Skolen fungerer som en vanlig skole og ikke en del av fengslet/anstalten. Alle elever blir behandlet som elever og ikke som fanger. Alle elevene (innsatte) kan takke skoleinspektør Bjørn Andersen og alle lærerne for et godt miljø på skolen.

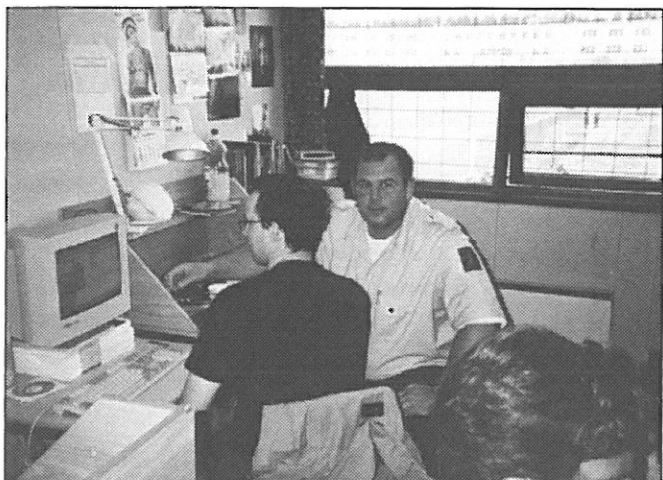
Skolen har "all møte" hver torsdag der Bjørn Andersen tar opp forskjellige ting vedr. undervisning eller ros og ris til elevene. Elevene gis også mulighet til å ta opp forskjellige problemer. Vi elevene er veldig fornøyd med denne ordningen, da vi føler at alt som vi tar opp blir tatt alvorlig og ikke bare blir feiet under teppet.

Skoleavdelingen på Ullersmo holder til i en egen brakke midt inne på fengselsområdet.

UTDANNING BAK MURENE

Av "Erik", elev

Skoleavdelingen har egen skolebetjent; Jan Silverås, han glir inn som en naturlig del av skolemiljøet. Her er han i samtale med en elev inne på studierommet.

Hvis vi ser på opinionen så er fengselene i Norge for hoteller å regne. Om dette er sant eller ikke sant spiller egentlig ikke noen praktisk rolle for den innsatte, men hva som spiller en stor rolle er hva institusjonen tilbyr av opplæring, utdanning og skoleing. Hva vi kan få ut av tiden bak murene, og hva vi kan bruke dette til etter løslatelse.

Sammenligner vi med kretsfengselsene i Norge som vanligvis bare har botreningskurs er Ullersmo landsfengsel som et eldorado å regne for en som er interessert i å utdanne seg under fengselsoppholdet.

Skoleavdelingen her ved Ullersmo landsfengsel har egen skolesjef, en fulltallig stab med positive, entusias-

tiske lærere som gjør skolen til et mulighetens sted. For på mer enn en måte kan man si at muligheten for å lykkes til et nytt, rikere og meningsfylt liv starter her.

Med lærere som motiverer til fremgang er det mange som drar nytte av hva de lærer her, for noen er det kanskje deres første møte med Norge og

da er det viktig med litt norsk-kunnskaper slik at de blir forstått.

Om elevene har undervisningstimer eller selvstudie har ingen innvirkning på skoledagens lengde, dagen starter kl. 08:15 og ender kl. 14:45. De av elevene som driver selvstudie har satt opp en studieplan sammen med skoleledelsen slik at timeplanen for året er lagt før man starter på skolen.

Selvstudie kan være alt fra forberedende til universitetsfag. For de som måtte kjøre seg fast i selvstudiene er oppfølging av lærerne en mulighet eller at man innhenter ekspertise utenfra.

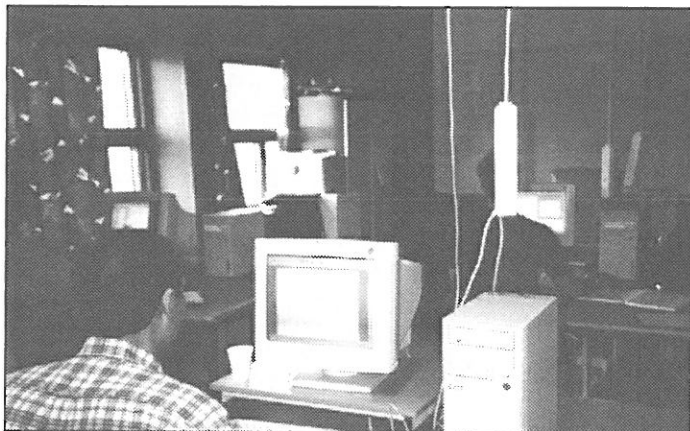
For de som vil har skolen et bredt tilbud innenfor mange yrker og fag.

Mekaniske fag, hotel og restaurant og bedriftsøkonomi er bare noen av de, pluss at man har muligheten til å lære seg språk som for eksempel engelsk, spansk og fransk. Noe som gir oss innsatte en variert mulighet til å tilegne oss kunnskaper som vi ellers ikke ville ha fått. Men uansett så er man avhengig av å kunne lese og gjøre lekser på skolen. For det å sitte i fengsel er ikke ensbetydende med at man kan vie hele sin tid til skolefag og lekselesing. Det finnes mange uromomenter som distraherer skolearbeidet, som for eksempel det å finne roen til å arbeide med lekselesing på cella etter at skoledagen er over, noe som for mange kan være vanskelig.

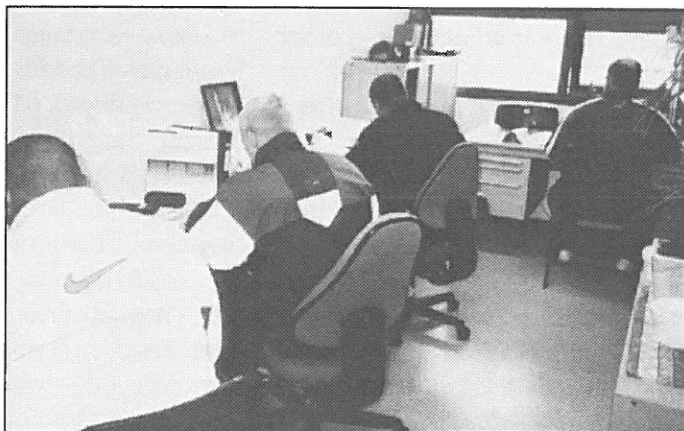
Derfor har vi flere studie- og oppholdsrom på skolen som vi kan benytte under studietiden på dagen slik at leksene blir gjort og at de hyppige tester og prøver som blir gitt blir godt besvart.

Det viser seg at de som går opp til eksamen etter endt kurs ikke bare består, men avslutter med meget gode karakterer.

Gode karakterer og eksamensbeviser er bare en del av møte med skoleavdelingen, her blir man automatisk tilført en bedre menneskelig holdning. Dette er beviser for at innsatte er villige til å forandre sine liv, men selvfølgelig, opinionens mening kan ingen forandre på.

Datarommet består av 8 datamaskiner og elevene kan, så sant det ikke er undervisning der, benytte det så mye de vil innenfor skoletiden.

Nesten alle elevene har egen arbeidsplass hvor de gjør lekser og forbereder seg til undervisningstimen.

Opptegnelser bak Ullersmomuren

Av Morten Lunde, lærer

Undertegnede begynte som lærer og rådgiver ved Ullersmo landsfengsel i 1987. Fra før hadde jeg lærererfaring fra grunnskole i det fri, og fra Jessheim vgs. i det fri. Mine fag er norsk, historie, religion og samfunnslære. I utgangspunktet hadde jeg ikke tenkt på noen jobb innenfor murene, men etter ett år som vikar på Jessheim vgs. foreslo rektor Syltevik at jeg skulle fortsette i skolens tjeneste på Ullersmo. Tanken på dette både skremte og tiltalte meg. Hvilke muligheter innebar dette? Hvilke problemer og hvilke farer ville jeg møte?

Redselen for HIV og AIDS var nærmest hysterisk på slutten av 80-åra, mye større enn i dag. Vi kunne lese i avisene om hyppige tilfeller i fengslene. Vi hadde videre hørt om gisseltaking og annen djevelskap. Rektoren informerte meg om forskjellige sider ved jobben. Han fortalte også at Ullersmo noen tid hadde hatt både mannlige og kvinnelige fanger. Dette hadde medført mange uheldige episoder. Ordet horehus ble brukt. Kjønnsblanding var da nylig avsluttet. Etter litt nøling ble det til at jeg ville forsøke. Ble det for ille fikk jeg heller finne på noe annet. En augustdag i 1987 gikk jeg gjennom porten for første gang. Spenningen var stor. Jeg la merke til en staut kar som passerte samtidig. "Sikkert en lærer", tenkte jeg. Mannen var min nåværende gode kollega Knut Skibsrud. Han har siden fortalt meg at han trodde mannen ved hans side var en meget skummel forbryter.

Jeg skulle undervise i grunnskolen i norsk, samfunnsfag og etikk. Jeg hadde også 23 % av jobben som rådgiver. Dette innebar bl.a. at jeg skulle intervju de fleste søkerne på skolen.

Møtet med fangene og skolemiljøet i 1987. Noen inntrykk som sitter igjen 13 år senere.

Første skoledagen ble alle elevene samlet i pauserommet. Inspektør Dahl ønsket velkommen, informerte

om praktiske ordninger, og avsluttet med å advare mot narkotika og alkohol.

Jeg trodde man kunne se på en person om han var kriminell, og ble derfor overrasket over at elevene så ut som folk flest. Etter hvert oppdaget jeg også at de snakket fornuftig og oppførte seg bra i timene. De var ganske enkelt mennesker som meg selv. Skepsisen og nervøsiteten forsvant med denne oppdagelsen. Et annet inntrykk som sitter igjen var all publisiteten rundt enkelte kjendiser. Et tredje inntrykk var innstramningene som fulgte etter to rømninger som fikk store mediaoppslag på slutten av 80-tallet.

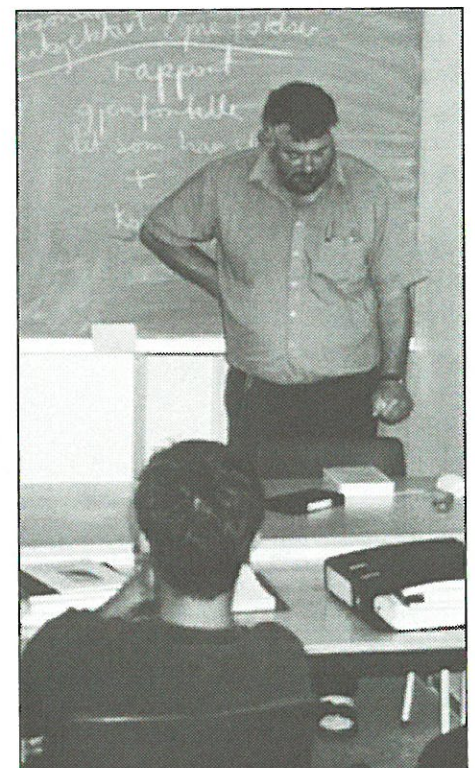
Litt om skolen på Ullersmo

Ullersmo landsfengsel fikk egen grunnskole og egen undervisningsleder kort tid etter åpningen i 1970. I 1985 ble både grunnskolen og videregående skole lagt under Jessheim vgs. Sigurd Dahl ble inspektør for begge skoleslag. Samtidig var Geir Kragstad undervisningsleder for postgymnasial undervisning. I 1991 ble all utdanning lagt under Jessheim vgs. ved insp. Dahl. Geir Kragstad fortsatte som lærer ved grunnskolen. Han døde i en tragisk trafikkulykke i 1994. Samme år ble Dahl pensjonert og Nord-Odølingen Bjørn Andersen overtok inspektørstillingen. Han var da 51 år og hadde solid erfaring fra grunnskole og videregående skole. Grunnskolen har hele tiden hatt heltidsansatte lærere. Lærerne på videregående hadde mesteparten av undervisningen på Jessheim, og 1-6 timer ukentlig på fengselet. Andersen har de siste åra forandret dette slik at alle lærerne nå er heltidsansatte. Vi er nå 9 lærere medregnet inspektør og rådgiver. Tidligere var bortimot 20 lærere innblandet. Vi som arbeider her mener nyordningen gir store miljøfordeler både for oss og for elevene. For eksempel er møtevirksomheten blitt langt mer effektiv og lærerne har også mer tid til elevene utenom selve timene. Den

gamle ordningen medførte også en fare for at fengselet ble en slags pedagogisk salderingspost for administrasjon og lærere ved Jessheim vgs. Da jeg begynte i 1987 var 30 % av Ullersmofangene utlendinger. I dag er tilsvarende tall 70 %. Elevflokken avspeiler dette. Ved inntak blir ingen nasjonalitet foretrukket. Dette har til tider blitt kritisert. Mange mener nordmenn burde ha fortrinnsrett.

Om jeg til slutt skal framheve noen viktige momenter ved skoledrift i fengsel må det bli: Samarbeidsvilje, fleksibilitet, utholdenhet og gjensidig respekt. Et fengsel som Ullersmo er et samfunn i miniatyr.

Samarbeidspartnerne spenner over et veldig spekter: sosialavdeling – psykolog – bibliotek – lege – fanger – sikkerhet – skole – fritidsavdeling – prest o.s.v. Vi må alle arbeide mot de samme mål. Målene må være å bekjempe kriminalitet, og å kjempe for de kriminelle. Dersom vi krangler for mye og samarbeider for lite blir det vanskeligere å nå målene

Artikkelforfatter Morten Lunde underviser sine elever. Morten har vært lærer ved skolen i 13 år.

Hvorfor velge fengselet som arbeidsplass?

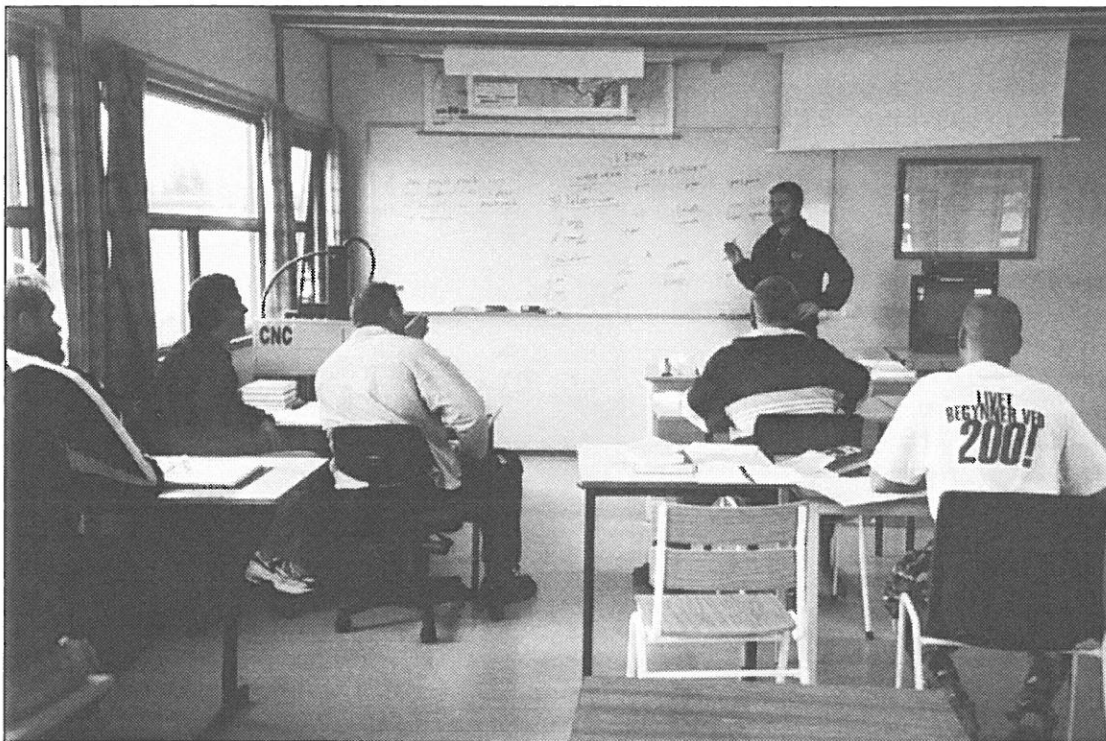
Av Asbjørn Støverud, lærer

Hva får en nyutdannet lærer til å velge noe så utradisjonelt som Ullersmo landsfengsel som arbeidssted?

Undertegnede er nyansatt ved Jessheim videregående skole, avdeling Ullersmo landsfengsel. Mitt inn-

Jeg er av den oppfatning at arbeidet vi lærerne her i fengselet gjør, er til det beste både for elevene og samfunnet. Det er dessverre ikke dokumentert i hvilken grad disse elevene gjør bruk av det de lærer her når de

I skrivende stund har jeg vært på Ullersmo i ca. en måned, og så langt virker arbeidet svært lovende. Mitt inntrykk er at elevene her er mer motiverte for skolearbeidet enn det elevene har vært på skoler jeg har vika-

Artikkelforfatter Asbjørn Støverud har begynt i fengslet i høst, men det ser ikke ut som om han har problemer med å engasjere elevene.

trykk er for det første at det er utrolig få som i det hele tatt er klar over at dette er et alternativ. For det andre tror jeg mange har et bilde av fengselet og menneskene som sitter der som gjør det uforenlig med å arbeide der, noe reaksjonene jeg har fått illustrerer. Enkelte har reagert med avsky på valget mitt, da de mener at de innsatte ikke burde få den type tilbud. Andre kan ikke skjønne at det er forsvarlig å være i samme rom med fangene uten at det er fengselsbetjenter til stede. Dette viser at ikke alle er egnet for denne typen jobb.

Menneskesynet må være av en slik art at undervisningen ikke bærer preg verken av forakt eller redsel overfor elevene. Dersom man mener at det er en feildisponering av samfunnet å tilby de innsatte utdanning, eller dersom man av andre grunner ikke føler seg komfortabel i møtet med disse elevene, må man søke seg mer tradisjonelt arbeid.

kommer ut i samfunnet igjen, men jeg vil tro at mange bruker denne utdannelsen videre. Å ha tro på at det elevene lærer her kan hjelpe dem videre i livet, er en forutsetning for å finne jobben meningsfull.

Den direkte årsaken til dette valget av arbeidsplass var at Bjørn Andersen, inspektør på Ullersmo, ringte meg og sa at det var en ledig stilling og at jeg burde søke. Men jeg var ikke helt ukjent med tanken om å undervise i fengselet. Fra januar og fram til juni 1999, jobbet jeg som vikar ved Åsane gymnas. Flere av kollegaene mine der hadde timer i fengselet, og alle ga uttrykk for at det var et bra sted å undervise. Samtidig trives jeg godt med å undervise voksne elever. Innenfor voksenpedagogikk kan man bruke faget sitt (som for undertegnede sin del er norsk) i en helt annen grad enn det man kan for eksempel i ungdomsskolen.

riert tidligere. Dette er vel noe som gjelder innenfor voksenpedagogikk generelt, da voksne mennesker i større grad enn de unge har klare mål med hva de skal bruke skolegangen sin til. Samtidig er klassene relativt små, noe som er fordelaktig for alle parter. Elevene får mer oppmerksomhet av læreren enn de ville gjort i en vanlig skole, og det er tilfredsstillende å være lærer når man har følelsen av at man har tid til å ta seg av alle elevene.

Jeg har til nå framstilt arbeidet på denne skolen som uproblematisk, men

det er også mange forhold som gjør det vanskeligere å jobbe her enn på en vanlig skole. Den manglende kontinuiteten i klassen kan til tider være frustrerende. De innsattes gjøremål, eksempelvis besøk hos prest, helseavdeling eller advokat, må naturlig nok gjennomføres på dagtid. Dette gjør undervisningen og læringsmiljøet skadelidende og fører til at det blir liten stabilitet i klassene. Nå er det vel få lærere i det hele tatt som kan gjennomføre en skoledag helt etter planen, men uforutsigbarhetsmomentet er nok sterkere her enn i resten av skoleverket. Samtidig må man som lærer her leve med at klassene stadig er i forandring, elever blir hele tiden overført til og fra fengselet.

Så avslutningsvis kan jeg slå fast at man som lærer i fengselet møter utfordringer som man i mindre grad trenger å forholde seg til i en vanlig skole.

Fängelseutbildar-konferens 2000

Av undervisningsinspektør Bjørn O. Andersen, Jessheim vgs/Ullersmo landsfengsel

Den 9. nordiske fengselsoplæringskonferansen ble avholdt 10-13 august i år i Göteborg. Som vanlig ble denne konferansen avviklet prikkfritt med et fyldig og interessant program. Jeg skal ikke i denne sammenhengen prøve å gi noe fyllestgivende innholdsreferat. Det vil bare gi et blekt bilde av innlegg som ble formidlet av kunnskapsrike og engasjerte innledere. Men jeg vil gripe fatt i noen problemstillinger knyttet til innleggene som etter mitt syn er viktige for oss som arbeider med opplæring i fengslene.

Ulf Nilsson er lærer fra Norrland i Sverige. Han har arbeidet en mannsalder med såkalte vanskelige elver. Han

Ulf Nilsson mente at når kvinners kriminalitet var lavere enn menns skyldtes dette at de på en annen måte var sosialisert til å ta vare på livet. Utvikling avhenger av å treffe mennesker som tenker annerledes enn du selv gjør.

Bevisstheten skapes i dette spenningsfeltet. God ledelse innebærer å skape spenningsfelt hvor det ligger redskap for konfliktløsning. Utrygge ledere skaper en innfløkt organisasjon slik at de kan skjule seg gjennom å delta gjennom detaljstyring.

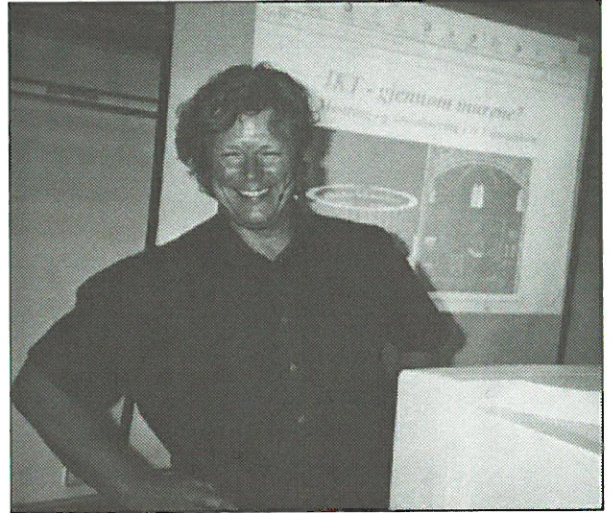
At mennesker lærer av sine feil er en grunnleggende løgn, hevder Nilsson, det eneste man lærer av sine feil er at det der gikk ikke.

Ulf Nilssons innlegg vrimlet av tankevekkende formuleringer. Men tankevekkende var det også å fornemme de problemer han selv hadde møtt med ulike systemer i sitt arbeid for de såkalt unormale barn. Å møte

barn på deres nivå, individualisere i forhold til deres behov, skaper tydelig problemer i forhold til et system.

Det er ikke vanskelig å overføre dette til vårt arbeid i fengselet. Der er det også et system å forholde seg til som ofte kommer i konflikt med elevers behov og individualisering.

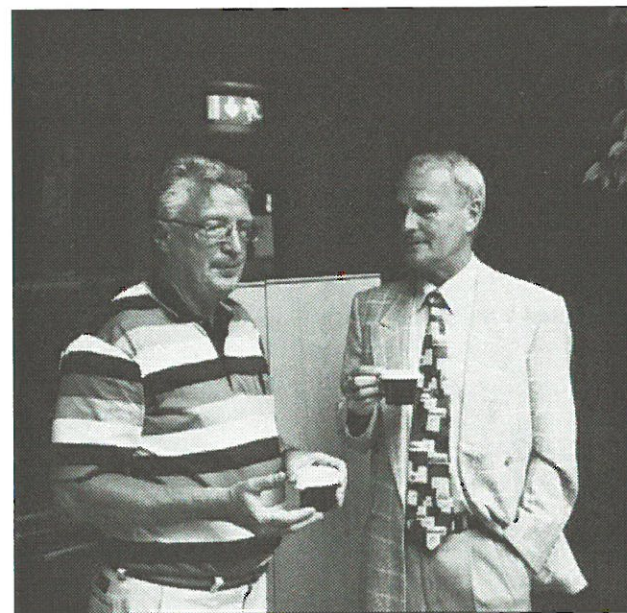
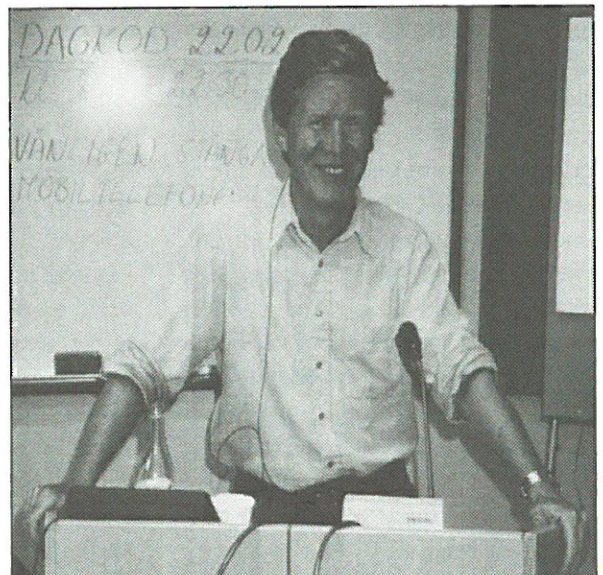
AcadeMedia het en svensk databedrift som laget opplæringsprogrammer. Denne bedriften ble presentert av Lars

Andreas Lund fra Universitetet i Oslo ville ha IKT gjennom murene.

Peterstrand og Joakim Eriksson. De gav en generell informasjon om bedriften og presenterte et spesielt opplæringsprogram som var laget på oppdrag av det svenske apotekforbundet for å gi opplæring til ansatte i apotekene. Programmet var et multimedia-program som fungerte slik at det ga fagkunnskap samtidig som det gav realistiske kundesituasjoner. Her kunne kursdeltaker kommunisere med dataskjermen ved å trykke på ulike valgmuligheter. På denne måten kunne bedriften få gitt sine ansatte både fagkunnskap

Professor Terje Ogden snakket om gode erfaringer med multisystemisk terapi.

Ulf Nilsson (t.v) holdt et fyrverkeri av et foredrag om å bryte livsmønster.

poengterte sterkt at kollektivet bare kan holdes sammen om verdigrunnlaget er felles. For å skape dette må vi ha mellommenneskelige møter. Mennesket er ingenting, sa Ulf Nilsson, mennesket blir. Evnen til å ta ansvar for egen adferd må utvikles. En skole som ikke tar vare på barn, men bare konkurransen, skaper destruktive mennesker. Uten drømmer dør mennesket innenfra. Ethvert menneske er enestående hevdet Nilsson. Det tar tid å bli menneske, å være bevisst på den energien man sprer. Straff og hevn-gjerrighet skaper ikke bedre mennesker. Det er belønninger som gjør folk bedre.

Planleggingsgruppen hadde lagt opp til et spennende og variert program ved Nordens folklige akademi. Fra v: Torfinn Langelid, Lis Somander, Sari Virtanen, Kirsti Kuivajärvi og Svenolov Svensson

skaper og kundebehandlingsoppfølging i form av realistiske case.

Jeg så for meg pedagogisk oppfølging for fengslslærerne på denne måten. Så spredt som vi er geografisk og så lite relevant voksenpedagogikk som finnes for vår yrkesgruppe, måtte dette være midt i blinken for vår arbeidsgiver. Undervisning for elever/studenter finnes jo allerede på nettet i Norge. Det er bare spørsmål om å få bruke det.

Slike problemstillinger berørte Andreas Lund fra Universitetet i Oslo. Jeg kvakk til ved innledningen av hans foredrag. "Bedre kunnskaper i humanistisk fag har god virkning" sa han.

Jeg synes ofte at IKT-foredrag, kan ha en noe smal teknisk vinkling. Men Andreas Lund viset med eksempler fra sin egen undervisning hvordan IKT- og humanistiske fag kan forenes på en spennende måte. Han viste også hvordan sosiale ferdigheter kan øves opp gjennom datafag. Elever som ellers er innelukkede og reserverte, kan oppleve det å kommunisere via e-mail som mindre farlig enn å delta i klasseundervisning. Dataundervisning kan være en innfallsport til en vanlig sosialisering i klassemiljøet for denne gruppa. Når det gjaldt fengselsopplæring var Andreas Lund klar i sin problemstilling. Sikkerhetsproblemene knyttet til bruk av internett i fengselsundervisningen må finne sin løsning.

Internett kan brukes som et instrument til å finne aktivkunnskap, men også som en kommunikasjonskanal og publiseringsmedium med eleven som konstruktør.

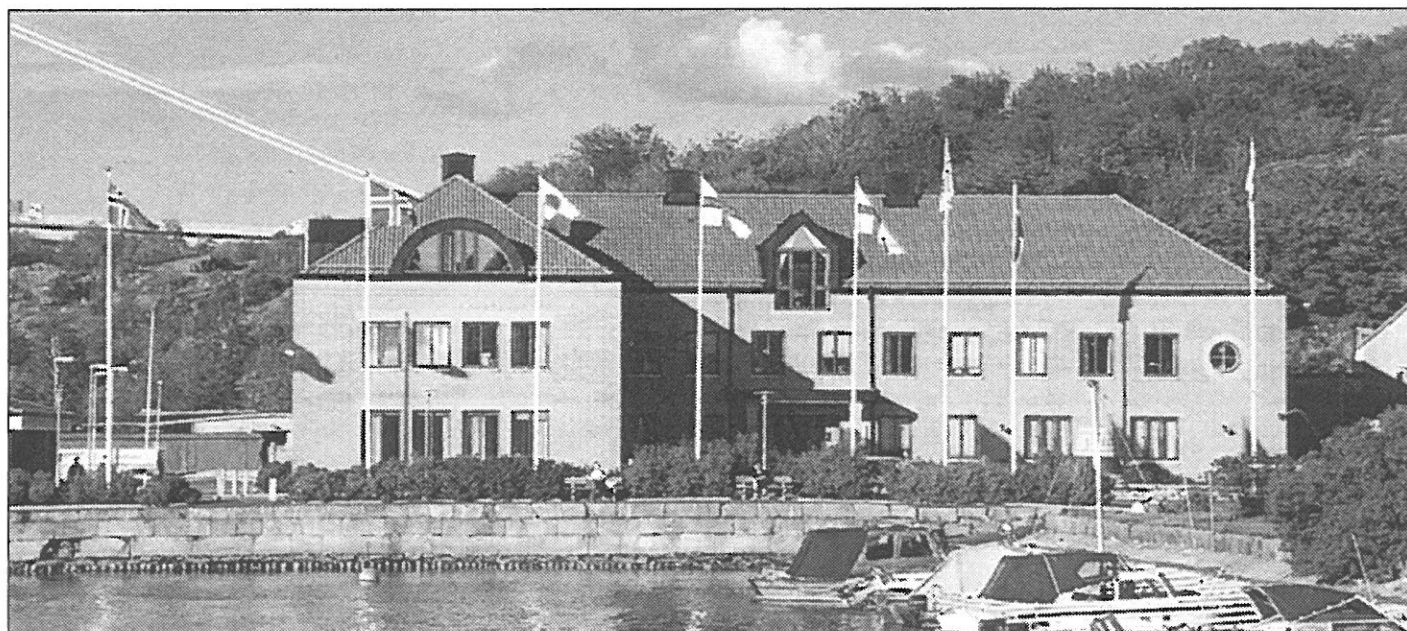
Professor Terje Ogden fra Universitetet i Oslo er for tiden leder av et prosjekt som drives av barne- og familiedepartementet i Oslo. Prosjektet er basert på en metode utviklet i Australia som kalles multisystemisk terapi.

Målgruppen er ungdom med alvorlig antisosial adferd, som begår lovbrudd, ruser seg, skulker skolen og lignende. Metoden er familiebasert. I det ligger det at terapeuten må ha en allianse med ungdommen og minst en av foreldrene. Et godt forhold til lokale barne- og ungdomstjenester er også viktig. De ungdommene som deltok i prosjektet var ungdommer som stod i fare for å bli plassert i barnevernsinstitusjoner.

Terapeutene i prosjektet hadde inntil 3 ungdommer, og de måtte være til disposisjon 24 timer i døgnet, de stilte opp for å løse de ulike problemene i familiene. Målet var å styrke familiens posisjon, foreldrenes oppdragsstatus, omsorgsnivået i familien og bedre kontakten med positive venner og miljøer. Prosjektet virket både spennende og vellykket. Personlig synes jeg det var synd at så få av deltagerne var fra fengslene. Det måtte være spennende å prøve lignende opplegg også med fanger og involvere de pårørende i langt større grad enn det som skjer i dag. Det ligger store unyttede resurser i FFP, Forening for fangers pårørende

Kort sagt en inspirerende konferanse med mange tanker å gripe fatt i.

Nordens folklige akademi ligger nydelig til rett ved Göta-elven

STYRKING AV OPPFØLGINGSARBEIDET INNANFOR KRIMINALOMSORGEN I NOREG

v/Torfinn Langelid, Statens utdanningskontor i Hordaland

Stortinget og Regjeringa har dei seinare åra sterkt understreka behovet for å styrkje oppfølgingsarbeidet etter avslutta soning. Rapporten "Tilbake til samfunnet?" som kom i februar 1997, dokumenterte svikt på fleire område.

Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF) har i St prp nr 1 (1998-99) lagt vekt på at dette området skal styrkast og vidareutviklast:

"Prosjekter knyttet til oppfølgingsarbeidet innanfor kriminalomsorgen.

Stortinget og Regjeringen har de seneste årene sterkt understreket behovet for å styrke oppfølgingsarbeidet etter avsluttet soning. På bakgrunn av dette satte Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet høsten 1995 i samarbeid med Justisdepartementet ned en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å kartlegge, vurdere og komme med forslag til styrking av oppfølgingsarbeidet innenfor kriminalomsorgen.

Arbeidsgruppen leverte sin innstilling i februar 1997. Rapporten «Tilbake til samfunnet?» var ute på høring våren 1997. Rapporten dokumenterer at det er svikt på mange områder både når det gjelder samarbeid, ansvarsfordeling, nettverk, finansiering m m. Arbeidsgruppen drøfter ulike tiltak for å styrke oppfølgingsarbeidet og peker på at flere etater bør komme sterkere med. Arbeidsgruppen foreslår prosjekter som kan være med på å fornye og videreutvikle dette arbeidsområdet.

Departementet vil sette i gang prosjekter hvor målene er å tilegne seg erfaringer som skal føre til bedre samordning, effektivisering og utnyttelse av ressursene innenfor oppfølgingsarbeidet. Prosjektene skal samtidig føre til et bedre tilbud for straffedømte/tidligere straffedømte." (s.93).

I tillegg legg Justisdepartementet i St meld nr 27, 1997 - 98, Om kriminalomsorgen vekt på at ein skal finne fram til

føremålstenlege ordningar i forvaltningssamarbeidet (kap.7.8) og seier mellom anna at det er "... viktig å synliggjøre at samfunnsinstitusjoner som skoleverk, sosialomsorg, helsevesen og arbeidsmarkedsmyndigheter har et medansvar for å yte de tjenester de etter lovgivningen er pålagt» (s.3).

Statens utdanningskontor i Hordaland har på oppdrag frå KUF, fått ansvar for å planleggje og administrere dette utviklingsarbeidet som skal ha ei tidsramme på tre år. Det er sett av 2,5 mill kr kvart år i perioden 2000 - 2002.

Utdanningskontoret har for år 2000 gitt midlar til utviklingsprosjekt som kan grupperast i tre hovudområde:

1. Utvikling av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i opplæringa
2. Utvida tilbod innanfor formgjevingsfag
3. Utviklingsarbeid som styrkjer yrkesopplæringa og det tverretattelege samarbeidet.

1. Utvikling av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i opplæringa

Utdanning og bruk av ny teknologi i opplæringa er eit av satsingsområda for Regjeringa, jfr St prp nr 1, 1999-2000, frå Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet: "Forskning viser at bruk av IKT i undervisning og læring bidrar til å øke motivasjonen hos elevene.

IKT gir nye muligheter for pedagogisk tilrettelegging og variert undervisning som kan stimulere elevene til selv å være aktive i opplæringen. Regjeringen vil derfor rette et særskilt søkelys mot IKT og videreutvikling av innhold og arbeidsformer i utdanningen, læringsmiljø og organisering av utdanningstilbudene. (s.5/6)

Det er difor viktig at opplæringa for straffedømte også følgjer med i denne

utviklinga. Ei målsetjing for å satse på dette fagområdet er å sjå korleis vi ved bruk av IKT kan styrkje det pedagogiske læringsmiljøet og på den måten utvikle kompetanse og sjølvtilit for straffedømte/tidlegare straffedømte.

Utdanningskontoret har difor gitt støtte til utviklingsarbeid innanfor dette fagområdet ved fire skolar/fengsel.

- Klosterskogen vgs/ Sluseprosjektet i Skien
- Grønland Voksenopplæringssenter - Bredtveit landsfengsel (kvinnelege innsette)
- Glemmen vgs - Fredrikstad krets fengsel (kvinnelege innsette)
- Borre vgs - Bastøy landsfengsel

2. Utvida tilbod innanfor formgjevingsfag

Dette fagområdet har tradisjonelt hatt liten plass i fengselsundervisninga. Andre land, til dømes Danmark, Irland og Nederland, har satsa mykje meir på praktiske-estetiske fag. Vi trur at dette er eit fag som er særleg eigna til å utvikle sjølvtilit og motivasjon og dermed kan elevane utvikle evna til å bruke dei skapande evnene på ein konstruktiv måte. Utdanningskontoret har innanfor dette området gitt støtte til

- Grønland Voksenopplæringssenter - Oslo kretsfengsel
- Glemmen vgs - Fredrikstad kretsfengsel

3. Utviklingsarbeid som styrkjer yrkesopplæringa og det tverrfaglege samarbeidet

Yrkesopplæringa står sterkt i fengselsundervisninga og arbeidsdrifta har ein sentral plass i fengsla. Eit overordna mål må vera å følgje opp igangsett yrkesopplæring i fengsla slik at dei kan halde fram med opplæring etter avslutta soning. I dette arbeidet er samarbeid med andre etatar ein føresetnad.

Utdanningskontoret har gitt støtte til utviklingsarbeid som på ulike måtar prøver å ivareta denne målsetjinga:

- Storhamar vgs. avd. "Brobyggern" (oppfølgingsklasse).

Mål: Utvikle ein alternativ læringsarena og prøve å få til ei ordning der dei økonomiske utbetalingane frå etatane kan samordnast via hovudskolen Storhamar vgs.

- Brundalen vgs - Trondheim kretsfengsel og avd. "Kif-skolen".

Mål: Følgje opp yrkesopplæringa etter avslutta soning der ein prøver å utvikle samarbeidsmodellar mellom dei ulike etatane og der ein også legg vekt på styrking av nettverk og fritidstilbod.

- Krohnsminde vgs - avd. "Dagskolen" (oppfølgingsklasse).

Mål: Utvikle livsmeistring og friluftsliv hos elevane.

- Klosterskogen vgs. "Sluseprosjektet" (oppfølgingsklasse).

Mål: Utvikle ein ansvarsgruppemodell for tverretatlege samarbeidsformer.

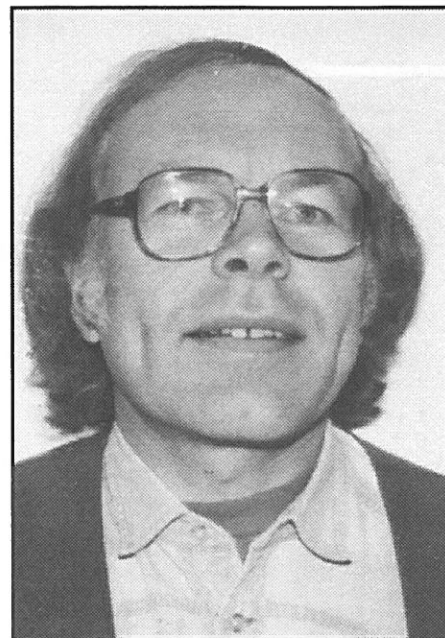
- Steinkjer vgs avd "Kif-skolen" (oppfølgingsklasse).

Mål: Utvikle ein undervisningsmodell for drama i norskfaget blant anna knytta opp mot arbeidslivet og sosial kompetanse (jobbsøkjarkurs).

Mange av desse prosjekta vil føregå i nært samarbeid med kriminalomsorg i anstalt, kriminalomsorg i ~ihet, i~lkeskommunar v/opplæringsavdelinga' arbeidsmarknadsetat, sosialetat m.fl. Alle prosjekta skal ha ein rettleiar som kan gje støtte og råd undervegs i prosessen. Utdanningskontoret arbeider også med å få til ekstern evaluering av utviklingsarbeidet. Utdanningskontoret vil vidare arrangere samlingar for deltakarane i prosjekta slik at vi kan få fram erfaringar undervegs i prosessen og dermed justere kursen dersom det er behov for det. Statens utdanningskontor i Hordaland

trur at dette utviklingsarbeidet som no er sett i gang, vil medverke til å vidareutvikle opplæringsverksemda og styrkje oppfølgingsarbeidet etter avslutta soning.

Rådgjevar Torfinn Langelid

Boktips

Ved bibliotekar Liv Heggelund,
Ila landsfengsel

Håndbok i forebygging:
Alkohol, narkotika og tobakk.
1999.

Håndboken beskriver ulike forebyggingsmodeller og gir detaljerte råd om den praktiske organiseringen av forebyggingsprogrammer.

Halgeir Brumoen:
Bygging av mestringstillit.
Gyldendal, 2000.

Bygging av mestringstillit er en metodebok for personer som selv vil jobbe med problematisk forhold til rus, og for konsulenter og behandlere. Mer generelt er det en innføringsbok i kognitiv-atferdsmodifikasjon.

Menneskerettigheter.
En innføring.

Humanist forlag, 1999.

Dette er den første innføring i menneskerettigheter i sitt slag utgitt i Norge. Den første delen beskriver ulike menneskerettigheter, og den andre delen diskuterer aktuelle problemstillinger. Boken er full av eksempler, fra bruken av glattceller i Norge til internasjonale saker som Kosovo-krisen og bombingene av Irak.

Arne Einar Brun og
Haakon B. Schrøder: Mur.
Eide forlag 1999.

Mur er en drapsmanns personlige dokument som skildrer hans egen handling og bygdas reaksjon. Boken skildrer også arrestasjon og rettergang, og viser oss ensomheten og den dypeste tragedie. Den viser hva innesperring gjør med ulike mennesker, og slik blir boken også et kriminalpolitisk innlegg.

Ragnar Kvam: Straffen.
Gyldendal, 1999.

Like før jul 1845 mottok en nordmann sin dom i et rettslokale i London: Fjorten års straffarbeid i Australia. Han var bror av vår verdensberømte fiolinist Ole Bull, og utdannet kunstmaler.

Bent Falk:
Å være der du er -
samtale med kriserammede.
Fagbokforlaget, 1999.

For alle som gjennom studier og i sitt arbeid møter kriserammede mennesker. Bent Falk har vært sykehusprest og er også utdannet som psykoterapeut.

Boken er oversatt fra dansk.

RAP 2000/18

Innvandrere og nordmenn som offer og gjerningsmenn:

Frants Gundersen (et.al.). Statistisk sentralbyrå, 2000. Kriminalitet - Innvandrere/ Forbrytere

Samtalegrupper om vold!

Av fengselsbetjent/gruppeleder Tor Arne Markussen, Berg kretsfengsel

Ved Berg kretsfengsel utenfor Tønsberg får innsatte tilbud om samtalegrupper og behandling

Berg kretsfengsel er en åpen anstalt som ligger rett utenfor Tønsberg, vi har plass til 45 innsatte.

Vi startet opp samtalegrupper ved Berg kretsfengsel våren 1997. Forut for dette hadde vi gått kurs i anstalten og eksternt, hovedsak i regi av Alternativ til vold (ATV). Vi besøkte Smelteryd, en svensk anstalt veldig lik Berg, som har drevet med programvirksomhet i mange år.

Alternativ til vold (ATV) er et behandlings- og forskningssenter for menn med volds- og aggresjonsproblemer i forhold til sine partnere. Senteret ble startet i 1987 av psykologene Per Isdal og Per Nørbech. Per Isdal skrev i 1998 "Håndbok for samtalegrupper for volds- og sedelighetsdømte", som et resultat av kursene som ble holdt og den veiledning som ble gitt til enkelte anstalter

Senere har vi hatt erfaringsseminarer, opplæring internt og i departementets regi. To av gruppelederne har tatt videreutdanning som gruppeleder over 1 1/2 år fordelt på 9 samlinger av to dager på Kriminalomsorgens utdanningssenter, kursledere var ATV. Kurset ble avsluttet

våren 2000 og det er to nye gruppeledere som tar dette kurset med oppstart denne høsten.

I intervjufasen for å komme til Berg kretsfengsel blir den innsatte informert om vårt tilbud ang. skole, arbeid, behandling og samtalegrupper osv.! Blir tilbud om plass ved Berg gitt og akseptert, er tilbudet om å gå i behandling eller samtalegrupper akseptert (samtalegrupper er ikke behandling).

Alle sedelighetsdømte må gå i behandling (eksternt). Innsatte fortsetter i påbegynt behandling (eksternt) eller starter opp ny behandling. Voldsdømte som ikke går i behandling, starter med å gå i samtalegruppe for voldsdømte. Noen går både til behandling og i samtalegruppe samtidig, dette er da drøftet med behandler for deltagelse i samtalegruppen.

Målsettingen er å ha i gang to voldsgrupper og en rusgruppe, men det er voldsgruppene vi foreløpig har satset mest på. Siden 1997 har vi stort sett hatt to grupper i gang både vår og høst. Grupperommet ligger utenfor anstalten.

Rommet er nøytralt og vi sitter i ring på saccoesker. Møtene er en gang i uka, fra september til jul og fra januar til ut mai, det blir ca. 12 – 16 møter i halvåret på hver gruppe. Gruppemøtene varer i 1 time og 30 minutter og vi har max. 6 innsatte i hver gruppe. Gruppelederne har møte før gruppemøtene og etter gruppemøtene. Gruppelederne har veiledning annen hver uke hos psykiater i Tønsberg.

Målsettingen med samtalegruppene er enkel, men samtidig utfordrende: Snakke om vold. Vi starter gruppene med å bli kjent, forklare ritualene for møtene, diskuterer taushetsplikten og gruppereglene. I startfasen er hovedmålsettingen å skape tillit og trygghet til gruppeledere og gruppedeltagerene. Vi beveger oss fra det generelle til det spesifikke og personlige når vi merker at gruppa blir tryggere. Vi bruker temaer som gruppedeltagerne kommer med og øvelser som er lagd av ATV eller øvelser vi har lagd selv.

Gruppemøtene evaluerer vi selv etter en mal lagd av ATV ;

- hvor mange som er på møtene.
- hvor stor intensitet det har vært på møte
- hvor stor fokus det har vært på vold.

Evalueringene fra hvert møte rapporteres til samtalegruppeansvarlig i anstalten for hvert halvår. Det som rapporteres sier ikke noe om hva som blir sagt, slik at vi ikke bryter taushetsplikten.

Jeg spurte en av gruppedeltagerne om han kunne skrive litt til denne artikkelen, om hvordan han opplevde å gå i samtalegruppe. "Geir" har gått to halvår i gruppe, samtidig som han har gått til behandling hos psykiater. "Geir" soner en dom på 13 år for drap og drapsforsøk. Jeg har tatt ut slutten av det "Geir" skrev med hans godkjennelse:

"Jeg var med på en gruppesammensetting med nye gruppeledere, men samme gruppeledere som forrige setting. Stort sett forløp denne gruppa seg på samme måte som den forrige, men i denne var enkelte medlemmer noe mer "åpne" i forhold til egne voldshandlinger

og automatisk ble gruppa som helhet noe mer "åpen". Men likevel tror jeg ikke noen satt igjen med noen utpreget aha opplevelser uten å svare for mye for de andre medlemmene.

Selv om medlemmene av gruppa hadde vært med på voldsrelaterte eller direkte voldshandlinger følte nok ingen at de var "voldsmenn" som kunne løse sine problemer med denne slags virkemidler. Selv om jeg aldri før eller etter min tragiske hendelse har tydd til vold som løsning på noen slags problemer. Men jeg skal være den første til å innrømme at mine handlinger som førte til min fengselsstraff var forferdelig og forkastelig. Her er det imidlertid så mange og uforståelige elementer som jeg behøver å få klarhet i at jeg føler meg mer fortrolig i selskap med med en profesjonell samtalepartner som den psykiater jeg jevnlig er i kontakt med.

I en gruppe som voldsgruppa føler jeg at utgangspunktet er at jeg er en notorisk voldsmann som må lære å takle problemer på en annen måte og da blir det hele litt feil for min del. Resultatet blir da at jeg ikke sitter igjen med så mye. Jeg er overbevist om at gruppelederens hensikt ikke er at jeg skal føle meg slik, men automatisk blir det slik allikevel.

Det er fruktbart å prate med andre mennesker, det er slik man tilegner seg ny kunnskap og erfaring og jeg har sikkert ikke hatt vondt av å være med i volds-

gruppene. Jeg har som sagt et bedre opplegg for meg personlig i terapi med min psykiater. Nå er jeg ferdig med gruppene og konkluderer egentlig ikke med noe ut over det som allerede er sagt. For noen kan voldsgruppe være svaret, for andre ikke. Så selektivt kan selvsagt ikke fengselet være når de setter sammen gruppene, så godt kjenner de ansatte ikke de innsatte, noe som kanskje er like greit".

I dette arbeidet er det viktig å ikke sette seg for store mål ! Ved at vi klarer å samle mange innsatte med voldsdommer over tid og snakke om vold er hovedmålsettingen ved samtalegruppene nådd. Hvis vi i tillegg klarer å holde høy kvalitet på samtalene, synes jeg vi har kommet langt! Dette har selvfølgelig noe med erfaringene til gruppelederne og til hvor villige de innsatte er til å være aktive med i gruppene.

Det er vanskelig å måle effekten fra samtalegruppene, men det er klart at vi som gruppeledere vet når vi har hatt gode gruppemøter. Flere av de innsatte som har gått samtalegruppe ønsker å gå videre i behandling, dette kan tyde på at samtalegruppene har satt i gang en prosess i forhold til egen vold !

Vi som gruppeledere er en del av retts- og fengselssystemet, det er et av de første problemene vi møter i gruppa. Gruppedeltagerne har i stor grad negativ erfaring med "systemet" og her håper vi

som gruppeledere at de skal fortelle om sine personlige tanker og erfaringer ! Det er en prosess som tar tid og det handler om å bygge opp tillit. Vår erfaring er at gruppeleders beste lærearena er i gruppa og spesielt hvis vi kommer opp i vanskelige situasjoner.

Ledelsen ved Berg har siden starten hatt samtalegruppene som en prioritert oppgave og lagt det praktiske og økonomiske til rette for at gruppene skulle fungere.

Hele anstalten må være innstilt på at samtalegruppene er en del av jobben. Det er viktig at alle drar i samme retning og har den samme innstilling til gruppearbeidet. Vi har lært at informasjon til alle ansatte og innsatte må være kontinuerlig og at det er en prosess for dem som for oss. Informasjon, åpenhet og avmystifisering er stikkord i denne prosessen.

Det er svært lite vi ikke kan si om det som foregår i gruppene i forhold til den strenge taushetsplikten vi pålegger oss som gruppeledere.

Samtalegruppelederen er blitt en del av meg og jeg har utviklet meg som menneske og fengselsbejent.

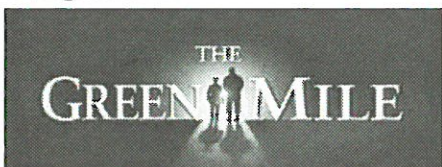
Roller har gitt meg muligheten til å bli bedre kjent med deler av meg selv som jeg ikke var klar over at jeg ikke kjente så godt !!

Film i fokus

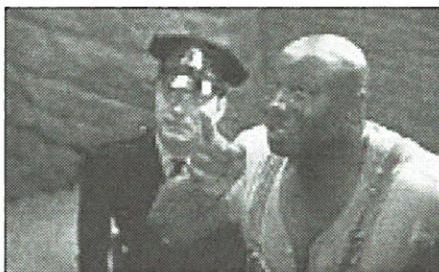
Filmer med tema fra fengselsverdenen forekommer svært ofte. Som regel er disse amerikanske og forteller en historie om et fengselsopprør eller en som klarer å rømme fra de forferdelige fengselsdirektørene. Heldigvis ser det ut som om regissører endelig har skjont at fengsler kan være så mye mer. FOKO-NYTT har sett noen av disse filmene og kan anbefale to av dem:

Den grønne mil

Mirakler kan skje på de merkeligste steder

I 60 år har Paul Edgecomb slitt med søvnløshet og dårlig samvittighet. En hendelse fra hans tid som fangevokter på 30-tallet har festet seg i sinnet for alltid. Paul var på avdelingen for dødsdømte i berømte Cold Mountain i depresjonstiden. Her ventet fangene på sin siste vandring, "den grønne mil", over det grønne lino-leumsgulvet mot den elektriske stol. Paul og hans kolleger hadde sett det

meste, men var ikke forberedt på John Coffey. En dag ruver giganten i døråpningen, dømt for å ha drept to ni år gamle søstre. Personligheten hans bryter tvert med utseendet. Bak musklene finner det seg en enkel, mørkredd mann med et godt hjerte.

Snart kommer det for en dag at Coffey har unike evner. Paul er den første som får nytte godt av dem. Den sindige fangevokteren utvikler et vennskap med den milde kjempen, og lar kollegene få del i hemmeligheten om ham. Paul begynner for alvor å lure på om Coffey kan være uskyldig. Men tiden er knapp. Coffey skal snart gå "den grønne mil". Der er unike evner fånytt...

Det store gjennombruddet

Reine (Björn Kjellman) er en lysende teaterstjerne. Men rampelyset slokner raskt når han sier opp jobben i solidaritet med en kollega som trues med sparken.

Kollegaen beholder jobben og Reine blir arbeidsledig... Han depper ikke lenge. Idealisten blir isteden fritidsleder i et av Sveriges tøffeste fengsler. Bordtennis og biljard er ikke sikringskost god nok, mener Reine. Nei, her trengs teater og drama for følelseskalde forbrytere. Han får fatt i seks høyst ulike personligheter som får sceneskrekk bare de står på en stol.

Dessuten har gutta en rev bak øret: De har andre motiver for skuespillet enn

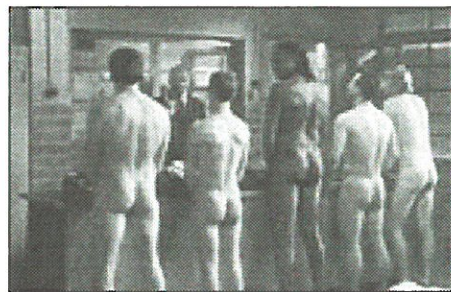
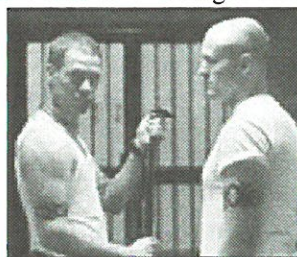
meningsfylt fritid. Reine er imidlertid blind for farene. Hans eneste mål er å vise all verden at mors verste barn kan, hvis noen tror på dem.

Reine har nok å stri med. Gutta går løs på manus med samme innlevelse som når de leser telefonkatalogen. Å kle seg ut som kvinne kommer ikke på tale for stolte Diego (Michael Nyqvist). Kostas (Lamine Dieng) vil ikke spille svart bare fordi han er neger. Cheng (Li-Xin Zhao) har et ørlite problem med manuset - han kan ikke kan ett ord svensk.

Ikke bare har gutta like mye utstråling som kulissene. Reine må også jevnlig krangle med avdelingsleder Jakobsson (Peter Haber). En teaterforestilling er kanskje det dummeste han har hørt om etter 20 år i selskap med verstinger. Og den verste av alle er Ekman (Thomas Hanzon). Han akter ikke å kjøpe billett til forestillingen, og da

skal ingen andre gjøre det heller. Men Reine er tøffere enn cordfløyelen kan tyde på. Han skal plassere fengselsfuglene på scenen for fullsatt sal - koste hva det koste vil.

JER

Nye medlemmer - nå er vi 167!

Nå er også disse registrert:

Andersen	Odd	GVO avd. Oslo kretsfengsel	Nilsen	Jan Einar	Breivika vgs avd. Tromsø kretsfengsel
Bjørseth	Berit	Breivika vgs / Tromsø kr.fengsel	Nilsen	Magnar	Breivika vgs/ Tromsø kretsfengsel
Blæsterdalen	Kari	Frankmotunet/ Tyrilistiftelsen	Nilsen	Trond	Oslo kretsfengsel
Brekke	Ingrid Devik	Nesjestranda vg skole/ Molde kretsfengsel	Rasmussen	Kate	Vadsø vgs avd. Vadsø kretsfengsel
Buchmann	Maren	Teie vg skole / Søndre Berg	Sandvik	Anne Berit	Universitetet i Oslo inst. for kriminologi
Flobergshagen	Anne Lise	Oslo kretsfengsel	Sandåker	Håkon	KIF - Nordland
Herre	Solveig	Kilden vgs	Schäffer	Knut Arild	Borre v.g.s. avd Bastøy fengsel
Holstad	Frøydis	Oslo kretsfengsel	Silverås	Jan	Ullersmo landsfengsel
Idsøe	Gudmund	KIF - Rogaland	Skaar	Erle	Rud vg skole avd. Ila landsfengsel
Jørgensborg	Hilde	GVO avd. Bryn	Støverud	Asbjørn	Jessheim videregående skole/ Ullersmo landsfengsel
Lange	Bjørn	Oslo kretsfengsel	Svendsen	Liv Knarvik	GVO avd. Grorud
Larsen	Ingjerd	Kilden vgs.	Aabø	Brit	Jessheim vg skole avd. Ullersmo landsfengsel
Lindbo Hansen	Nina	GVO	Aasen	Svein	Oslo kretsfengsel
Magnus	Peter	Høyskolen i Bergen			
Mikalsen	Egil	Breivika vgs/ Tromsø kretsfengsel			

**Forum for
opplæring
innenfor
kriminalomsorgen**
Norsk underavdeling av EPEA

**EUROPEAN
PRISON
EDUCATION
ASSOCIATION**

Oslo, 08.09.00

Statsråd Trond Giske
Kirke-, utdannings- og forsk-
ningsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Statsråd Hanne Harlem
Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Statsråd Karl Eirik Schjøtt-
Pedersen
Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Ærede statsråder

Dårligere opplæringstilbud til elever innenfor kriminalomsorgen, Kap. 0231, post 61.

FOKO ser svært alvorlig på nedskjæringene av opplæringstilbudet innenfor kriminalomsorgen. Vi har flere ganger påpekt overfor departementene at budsjettene fra 1994-1998 ikke er gitt tilstrekkelig kompensasjon for lønns- og prisutviklingen. Våren 2000 nedsatte KUF et utvalg ledet av utdanningsdirektør Kjellbjørg Lunde som skulle gå gjennom fire øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Utvalget leverte sin innstilling 25.juli 2000 og der påpeker de det samme: "...sidan 1994 har dei øyremerkte tilskotta til kommunesektoren (60-postane) i hovudsak ikkje blitt justert for pris- og lønnsauke. Utan ei slik justering vil ei vidareføring av nivået på løyvinga i realiteten vere ein reduksjon av løyvinga med konsekvensar for aktivitet og kvalitet på tenestene."

Når det gjelder dette området, har utvalget følgende tilråding: " Utvalet understrekar det statlege ansvaret for opplæring innanfor kriminalomsorga. Når fylkeskommunane utfører tenester for staten, bør dei få full kompensasjon. Avtalen mellom staten og fylkeskommunane inneber 100 prosent finansiering av tenestene på dette området. Dette medfører at aktiviteten går ned når tilskottet går ned. Ein nedgang i aktiviteten er ikkje i tråd med Stortinget sine intensjonar på området. Utvalet rår derfor til at kapittel 231 post 61 blir unnateke frå den manglande pris-og lønnsauken på 60-postane som har vore vanleg dei seinare åra. Fleirtalet, alle unnateke medlemmet Båtsvik, tilrår at dersom det ikkje blir gitt eit slik unntak, bør tilskottet overførast til ein 21-post. Staten kjøper sjølv undervisningstenesta av fylkeskommunane, og plassering på ein 21-post vil gjere det statlege ansvaret tydeleg og sikre "forutsigbare og trygge rammevilkår"."

For opplæring innenfor kriminalomsorgen dreier det seg om ca kr. 9 mill. for å kompensere for lønnsutviklingen i 1999/2000. Siste års lønnsoppgjør for lærere har ført til en utgiftsøkning innenfor vårt felt i overkant av kr. 5 mill.(203 årsverk). I tillegg har det administrative personalet og ansatte i oppfølgingsklassene også fått godkjent fengselstillegg, jfr. lokale forhandlinger pr. 01.09.99. Dette utgjør på landsbasis ca. kr. 4 mill.

FOKO ber derfor om at bevilgningene på Kap.0230, Post 61 økes med kr. 9 mill. for 2001, og at opplæring innenfor kriminalomsorgen overføres til Kap.0230, Post 21, slik at det blir gitt årvisse pris- og lønnsjusteringer. På denne måten kan vi sikre forutsigbarhet for en gruppe med svak utdanningsbakgrunn.

Med hilsen

Ingunn E. Kleivan
Leder av styret i FOKO

FOKO

Forum for opplæring innenfor
kriminalomsorgen

Adr. Skoleavd. Ila landsfengsel
1332 Østerås

Tlf. 67 16 11 83
Faks: 67 14 05 85

Bulletin..

To all members: Bulletin No.10 contains important information about the status of the EPEA, contact points and forthcoming conferences. Please read on...

EPEA as an NGO

Council of Europe

The EPEA has been recognised by the Council of Europe in Strasbourg as an NGO (Non-Governmental Organisation). This means that we now enjoy 'consultative status' in Europe, that we may attend meetings and liaise with the Council on matters of mutual interest. In effect we are now formally linked with Europe. This is a very strong position from which to launch future initiatives and should be of great benefit to members in all regions. More information to follow in the next Newsletter.

New Contact / Liaison Persons

Ireland

Mr. Peter Doyle
Education Unit
The Prison, Curragh
Co.Kildare
IRELAND

Tel. +353 45-441473

Italy (South)

Rosalba Falsanisi
Via E.Simini,10
Lecce 73100
ITALY
Tel. +39-0832 634 306
E-mail: rfalsanisi@libero.it

France

Mr. Thierry Lichtle
8 Rue Du College 44,
68600 Vogelsheim
FRANCE

Mr. Thierry Hanssens
Avenue Blanche de Castille
78300 Poissy
FRANCE

Denmark

Mr. Kaj Raundrup
Direktoratet for
Kriminalforsorgen
Klareboderne 1
1115 Copenhagen K
DENMARK

Mr. Ove Bjerg Hornum
Statsfaengslet Moegelkaer
8700 Horsens
DENMARK

England & Wales

Linda Taylor
Programme Manager
Canterbury College
New Dover Road
Canterbury
CT1 3AJ
Tel. 01277 811111
L.Taylor@cant-col.ac.uk

Jane Broadfoot
Education Co-ordinator
HMP Pentonville
Caledonian Road
London
N7 8TT
Tel. 0171-6075353

Iceland

Mr. Ingis Ingason
C/o Fjoelbrautaskoli Sudurlands
Tryggvagata 25
IS-800 Selfoss
ICELAND

Romania

Mrs. Carmen Mariana Portase
Ministry of Justice
Maria Ghiculeasa nr. 47
72228 Bucuresti, sector 2
ROMANIA

Conference Information

- Janine Duprey-Kennedy will represent the EPEA at the International Conference on Literacy in Ottawa, Canada in April/May
- The Conference for Co-ordinators of Prison Education will be held in Malta in November 2000.
- 8th EPEA International Conference on Prison Education will take place in Netherlands in October 2001. A Planning Committee has been appointed and work has already started to organise a strong and relevant conference aimed primarily at practitioners.

Liaison Persons

We hope to be able to organise a meeting for Liaison Persons in April 2001, possibly in Norway. More information later in the year.

c
o
n
t
a
c
t

t
o
c
e
l
a
t
i
o
n

c
o
n
t
a
c
t

Please send Bulletin articles to - **Paddy Rocks, Prison Service HQ, Dundonald House, Belfast BT4 3SU, N Ireland.**

☎ +44 28-90 525145

Fax +44 28-90 525141

e-mail: p.rocks@tibus.com

EPEA Directory

The EPEA Directory, containing a list of all members, Liaison and Contact Persons, their addresses and other useful information is ready for distribution. As a member you should receive your copy soon.

Internet Website

We want to communicate more effectively with members, and we hope to do this through better use of the EPEA Internet Website. As more and more people come on-line we want to overcome our problems of geography, separation and organisation by using the web to publish important information. For example, we think it would be better if we could eventually publish this bulletin only on the web. In fact, it's already there!

So if you have any suggestions about how we can make better use of the Internet for members, please let us know!

The **EPEA Internet Website** is still at -

<http://users.tibus.com/epea>

Membership Information

800+

The Membership Secretary has reported another increase in membership... there are now **477 Individual** members and a further **406** members affiliated within **Organisations** (mainly in Germany, Luxembourg and Latvia).

Some countries have yet to pay their members' fees and we would ask LPs to collect and send subscriptions to the Treasurer (see next page for details) as soon as possible.

Membership fees (in £ Sterling) for 2000 are -

Individual Members	£6
Associate Members	£12
Organisations	£30

Elections

This year sees elections for 2 Steering Committee positions - Deputy Secretary and Treasurer. Liaison Persons will be sent information and nominations papers very soon.

Newsletter Articles

The next Newsletter, No.19 (November 2000) will be produced by England. No.20 will be done by Italy and will be co-ordinated by Rosalba Falsanisi (April 2001). Germany will make No.21. In the interests of simplicity and speed the Steering Committee has agreed that all articles should in future be sent to Pam Marston. Pam will act as the central 'receiver' regardless of which country is making the Newsletter.

Send Newsletter articles to:

Pamela Marston
52 Main Road
Shirland
Derbyshire DE55 6BB
ENGLAND

FAX : +44 1773 830768

e-mail :

pamelamarston@hotmail.com

Note : Pam would prefer to receive your contributions by e-mail or on disk (in Microsoft Word). We know this is not always possible but it makes editing much more simple and will greatly speed up the production process.

Membership Fees

Payment Methods

Liaison Persons (and single members) are asked to follow one of these options when sending membership fees -

1. **To the Treasurer (Cheque)** Send a cheque made out to 'European Prison Education Association' for the total amount together with a list of members in your country. A copy list should also be sent to the Membership Secretary.
2. **To the Treasurer (Cash)** Send cash (preferably GBP) for the total amount together with a list of members in your country. A copy list should also be sent to the Membership Secretary.
3. **To the Bank (Cheque)** Send a cheque made out to 'European Prison Education Association' for the total amount. At the same time a list of members in your country should be sent to the Treasurer with a memo that a cheque has been sent to the bank. A copy list should also be sent to the Membership Secretary.

The Treasurer is -

Dominic Henry
Education Officer
HMP Magilligan
Limavady
BT49 0LP
N Ireland

e-mail : henrydominic@hotmail.com

The Membership Sec. is -

Torfinn Langelid
National Education Office
Hordaland County
Box 7325
5020 Bergen
Norway

torfinn.langelid@su-ho.stat.no

Note : If using option (3) above, send cheques to:
Bank of Ireland, The Diamond, Coleraine,

Account Number is 180 324 30
Sort Code is 90 - 48 - 00

Please remember that all bank transactions cost money, and that cheques for small amounts use up most of their value in transaction charges. It is better for Liaison Persons to collect and transfer the fees of all their members as one transaction.

Rekommendasjon nr. R (89) 12 fra ministerkomiteen til medlemsstatene om opplæring i fengslene

(Vedtatt av ministerkomiteen den 13. oktober 1989 på det 429. møte av stedfortredende ministre)

Ministerkomiteen, under henvisning til
Artikkel 15. b i Europarådets statutt,

I det den tar i betraktning at retten til opplæring er
fundamental;

I det den tar i betraktning betydningen av opplæring
i den enkeltes og samfunnets utvikling;

I det den innser spesielt at en stor andel av fanger
har hatt meget liten erfaring med vellykket
opplæring, og derfor nå har mange behov for
opplæring;

I det den tar i betraktning at opplæring i fengsel
hjelper til å gjøre fengslene mer humane og for-
bedre forholdene ved innesperring;

I det den tar i betraktning at utdanning i fengsel er
en viktig måte å lette fangens tilbakevending til
samfunnet på;

I det den erkjenner at i den praktiske anvendelse av
visse rettigheter eller tiltak, i samsvar med de
følgende anbefalinger, kan det være beret-
tiget med forskjeller mellom dømte fanger og
fanger i varetekt;

I det den tar hensyn til Rekommandasjon
Nr R (87) 3 om Europeiske fengselsregler
Rekommandasjon Nr R (81) 17 om voksenopp-
læringspolitikk, Anbefaler den medlemsstatenes
regjeringer å iverksette tiltak som erkjenner
følgende:

1. Alle fanger skal ha tilgang til opplæring, som
er forutsatt å bestå av klasseromsemner, yrkes-
opplæring, kreative og kulturelle aktiviteter,
fysisk fostring og sport, sosial opplæring og
muligheter for å bruke bibliotek;
2. Opplæring for fanger bør være lik opplæringen
som tilbys lignende aldersgrupper utenfor
fengslet, og tilbudet av læremuligheter for
fanger bør være så vidt som mulig;
3. Opplæring i fengsel skal sikte mot å utvikle
hele personen, idet man har i minnet hans eller
hennes sosiale, økonomiske og kulturelle
omgivelser;
4. Alle som er involvert i å administrere fengsels-
systemet og i driften av fengsler bør tilrette-

legge og støtte opplæring så mye som mulig;

5. Opplæring bør ikke ha lavere status enn arbeid
i fengselssystemet og fanger bør ikke tape
økonomisk eller på annen måte på å delta i
opplæring;
6. Alle anstrengelser bør gjøres for å oppmuntre
fanger til å delta aktivt i alle aspekter av
opplæringen;
7. Utviklingsprogram bør tilbys for å sikre at
utdannere i fengslet tar i bruk formålstjenlige
voksenopplæringsmetoder;
8. Spesiell oppmerksomhet bør vies fanger med
særlige vansker og særlig de med lese- eller
skriveproblemer;
9. Yrkesopplæring bør sikte mot en bredere
utvikling av den enkelte, samtidig som man er
følsom overfor trendene på arbeidsmarkedet;
10. Fanger bør ha direkte tilgang til et velforsynt
bibliotek minst en gang per uke;
11. Fysisk fostring og sport for fanger bør under-
strekes og oppmuntres;
12. Kreative og kulturelle aktiviteter bør gis en
viktig rolle siden slike aktiviteter har et særlig
potensiale for å sette fanger i stand til å utvikle
og uttrykke seg;
13. Sosial opplæring bør inkludere praktiske
elementer som setter fanger i stand til å mestre
dagliglivet i fengslet med henblikk på å lette
hans tilbakevending til samfunnet;
14. Hvor det er mulig bør fanger få lov til å delta i
opplæring utenfor fengslet;
15. Hvor opplæringen må finne sted inne i
fengslet, bør samfunnet utenfor involveres så
mange som mulig;
16. Tiltak bør settes i verk for å sette fanger i stand
til å fortsette opplæringen etter løslatelse;
17. Midlene, utstyret og undervisningspersonalet
som trengs for å sette fanger i stand til motta
hensiktsmessig opplæring bør gjøres til-
gjengelig.